

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการ

การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวจากชุมชนตาพะเยาสู่ป่าฮาลา-บาลา

อำเภอธารโต จังหวัดยะลา

โดย นายปรารมภ์ สล่ำเส้ง และคณะ

ตุลาคม 2560

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการ การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวจากชุมชนตาพะเยาสู่ป่าฮาลา-บาลา

อำเภอธารโต จังหวัดยะลา

คณะผู้วิจัย สังกัด

1.นายปรารมภ์ สล่ำเส้ง	ผู้นำชุมชน
2.นายสว่าง ลีวิวัฒน์	ผู้นำชุมชน
3.นางอรพิน พรหมवास	อ.ส.ม
4.นางสาวกัญฐิกา สล่ำเส้ง	เลขานุการองค์การนักวิชาชีพในอนาคต
แห่งประเทศไทย (ระดับสถานศึกษา)
5.นางสาวโชติกา ไชยสิริกุล	กรรมการหมู่บ้าน
6.นางสบาย ทองเนตร	ผู้นำชุมชน
7.นายวิญญู ทองชุมนุ้ม	ผู้นำชุมชน
8.นายกฤษณา ท้าวเงิน	ผู้นำชุมชน

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ชุดโครงการ การศึกษาศักยภาพทรัพยากรชุมชนสู่การท่องเที่ยวใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สงขลา ปัตตานี
ยะลา และนราธิวาส

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : RDS59S0007

โครงการ : การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวจากชุมชนตาพะเยาสู่ป่าฮาลา-บาลา

นักวิจัย : นายปรารมภ์ สล่ำเส้ง และคณะ

Email : kantika27022541@gmail.com

ระยะเวลาโครงการ : 1 ปี (ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2558 – 30 พฤศจิกายน 2559)

การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวจากชุมชนตาพะเยาสู่ป่าฮาลา-บาลา อำเภอธารโต จังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยว กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวจากชุมชนตาพะเยาสู่ป่าฮาลา-บาลา อำเภอธารโต จังหวัดยะลา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย การศึกษาจากเอกสาร การสำรวจพื้นที่ และการสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดประชุมกลุ่มย่อย ประชากรกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย แกนนำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ตำรวจ ทหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและชุมชนในพื้นที่ ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพการท่องเที่ยวของพื้นที่ ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ประกอบด้วย อ่างเก็บน้ำ เกาะ น้ำตก จุดชมวิว เส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ พรรณพืช และพันธุ์สัตว์ แหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถาน โบราณวัตถุ ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานที่สำคัญทางศาสนา ที่พัก แพ และเรือบริการนำเที่ยวในเขื่อนบางลาง มากกว่า 20 ลำ ในส่วนของกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้แก่ กลุ่มเรือแพ กลุ่มชุมชนที่อยู่รอบเขื่อนบางลาง หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบพื้นที่ และหน่วยงานที่กำกับดูแลความมั่นคงในพื้นที่ ประกอบด้วย ทหาร ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวพบว่า มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง และชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่แต่ยังไม่มีกฎเกณฑ์แต่อย่างใด ซึ่งพื้นที่แห่งนี้ ควรได้รับการศึกษาเพื่อนำไปสู่การกำหนดรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทั้งในด้านของมาตรฐานการท่องเที่ยว การจัดการสิ่งแวดล้อม และการกำหนดเขตท่องเที่ยว เพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่เติบโตเพิ่มมากขึ้นจากนโยบาย 3 เหลี่ยม มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมชายแดนใต้ของรัฐบาล

คำสำคัญ: ทรัพยากรท่องเที่ยว, การมีส่วนร่วม, เขื่อนบางลาง และป่าฮาลา-บาลา

สารบัญ

บทคัดย่อ.....	ก
ส่วนที่ 1	1
บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. คำถามการวิจัย	3
3. วัตถุประสงค์โครงการ	3
4. พื้นที่ศึกษา.....	4
5. วิธีการดำเนินการ.....	4
6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	4
ส่วนที่ 2	5
ทบทวนวรรณกรรม	5
2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับตำบลแม่หวาด	5
2.2 อุทยานแห่งชาติเขื่อนบางลาง.....	7
2.3 เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฮาลา บาลา	10
2.4 ทรัพยากรท่องเที่ยว	13
ส่วนที่ 3	20
รายงานการดำเนินงาน.....	20
กิจกรรมที่ 1 การจัดประชุมเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ความเป็นมาของโครงการวิจัย	20
กิจกรรมที่ 2 การสำรวจศักยภาพการท่องเที่ยว.....	22
ปัญหาและอุปสรรคจากการจัดการท่องเที่ยว	38
กิจกรรมที่ 3 การจัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว	39
กิจกรรมที่ 4 จัดประชุมเพื่อกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว	41
กิจกรรมที่ 5 เชิญผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่วิจัย.....	44
ส่วนที่ 4 วิเคราะห์ผลที่ได้รับจากการทำกิจกรรม.....	52
ส่วนที่ 5 บทเรียนที่ได้จากการทำวิจัย.....	54
ส่วนที่ 6 ภาคผนวก.....	56
บรรณานุกรม	59

ส่วนที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ชุมชนบ้านตาพะเยา หมู่ 1 จากคำบอกเล่าเดิมที่แยกมาจากหมู่ที่ 1 บ้านละหาด ซึ่งปัจจุบันได้มีการย้ายรกรากที่อยู่อาศัยเนื่องจากหนีการสร้างเขื่อน จากปลายน้ำมาอยู่ที่ต้นน้ำแทน และตั้งเป็นหมู่ที่ 11 ขึ้นมาและใช้ชื่อว่า ชุมชนบ้านตาพะเยา ตั้งแต่ปี 2545 จนถึงปัจจุบัน ปัจจุบันมีจำนวนครัวเรือนอยู่ทั้งหมด ประมาณ 80 ครัวเรือน และจำนวนประชากร ประมาณ 300 คน ซึ่งส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธประมาณ 95% และศาสนาอิสลามประมาณ 5% วิถีความเป็นอยู่เป็นลักษณะถ้อยทีถ้อยอาศัย เนื่องจากคนในชุมชนมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน

โดยปัจจุบันทางชุมชนได้มีการจัดรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศเป็นลักษณะของการท่องเที่ยวเป็นหลัก ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้เกิดมาตั้งแต่สมัยที่ก่อตั้งหมู่บ้านใหม่ (2545-2546) แต่ด้วยเหตุการณ์ความไม่สงบของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงทำให้แนวคิดดังกล่าวได้ล้มเลิกไป และเมื่อประมาณปี 2556 ทางผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา นายเดชรัฐ สิมศิริ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบดังกล่าว จึงมีการจัดสรรงบประมาณให้แก่ชุมชนเป็นจำนวนประมาณ 8,000,000 บาท โดยงบประมาณดังกล่าวได้นำไปสร้างอาคารที่พักของนักท่องเที่ยว ห้องน้ำ ชุมประตู่ในการต้อนรับ 2 แห่ง และลานจอดรถ รวมถึงได้มีการจัดสรรในส่วนของการแพสำหรับนักท่องเที่ยว 2 ลำ เรือตรวจการ 1 ลำ และ สปีดโบท 1 ลำ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนในการประกอบกิจการท่องเที่ยว

โดยทางชุมชนได้มีการจัดสรรแหล่งท่องเที่ยวในหลายจุด โดนมีจุดเด่นๆ เช่น เกาะทวดซึ่งเป็นสถานที่ๆคนในชุมชนให้ความเคารพนับถือรวมถึงนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ผาหินโยก พิพิธภัณฑ์ซึ่งมีการจัดแสดงอาวุธเก่า รวมถึงเรื่องราวของกลุ่มคอมมิวนิสต์ที่เคยอยู่ประจำ ณ ที่แห่งนี้ และต้นไม้เก่าแก่ที่มีขนาดลำต้นที่ใหญ่โต ประมาณ 34 คนโอบ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ซึ่งสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้เป็นอย่างดี

ปัจจุบันชุมชนได้มีการบริหารจัดการในเรื่องของการท่องเที่ยว นอกจากมีการนำนักท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆแล้ว ยังสามารถจัดการประชุมเล็กๆขึ้นได้บนเรือที่ล่องไปตามแม่น้ำได้ การจัดงานสังสรรค์ต่างๆ รวมถึงการตกปลาตามจุดตกปลาต่างๆ ซึ่งถือเป็นการสร้างความหลากหลายและความแตกต่างจากรูปแบบการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศอื่นๆ ซึ่งเหมาะแก่การพักผ่อน ซึ่งทางชุมชนมีรายได้ต่อเดือนต่อรายประมาณ 2-3 หมื่นบาท

ซึ่งชุมชนดังกล่าวก็ได้พบเจอและประสบปัญหาในเรื่องต่างๆไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ ชยะ ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ การสื่อสาร(สัญญาณโทรศัพท์) ลักษณะทางกายภาพ การประชาสัมพันธ์ รวมถึงเหตุการณ์ความไม่สงบ

ในด้านของชยะ จากคำบอกเล่าคือ มีปัญหาในเรื่องของชยะในส่วนของการน้ำเป็นจำนวนมากขึ้นซึ่งเกิดจากชาวบ้านที่อาศัยอยู่ได้มีการทิ้งขยะที่ไม่เป็นที่เป็นที่ที่เป็นทางอาจเนื่องมาจากการขาดระบบการจัดการขยะที่ดี เมื่อมีปริมาณฝนที่ตกลงมากกว่าปกติ ทำให้ชยะดังกล่าวไหลลงสู่ลำน้ำทำให้มีกลิ่นเหม็นและสร้างความรบกวนแก่นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนดังกล่าว

ด้านภาษาที่ใช้ในการสื่อสารกับชาวต่างชาติ เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซียได้เข้ามาเที่ยวและใช้บริการมากขึ้น ซึ่งคนในชุมชนที่ทำหน้าที่ในการดูแลนักท่องเที่ยวไม่สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้เข้าเท่าที่ควร แต่ทางชุมชนก็ได้มีการจัดฝึกอบรมในเรื่องดังกล่าว แต่ก็ไม่น่าเป็นที่พอใจมากนัก จึงอาจทำให้โอกาสในการให้บริการอาจไม่ดีเท่าที่ควร

ด้านการสื่อสาร เนื่องจากในบางพื้นที่ของการล่องเรือเมื่อไปถึง ณ บางบริเวณที่เป็นจุดหมายปลายทาง ณ บริเวณนั้นมีปัญหาในเรื่องของสัญญาณโทรศัพท์ที่บกพร่องทำให้ขาดความสะดวกในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอก ซึ่งส่งผลให้ การสั่งวัตถุดิบในการเตรียมอาหารและ/หรืออุปกรณ์จำเป็นต่างๆ อาจเกิดความล่าช้าและไม่ชัดเจนขึ้นได้

ด้านลักษณะทางกายภาพ ณ บริเวณที่ทำการล่องแพนั้นถ้าเป็นในช่วงเวลาที่มีปริมาณน้ำที่น้อย สิ่งที่มาคือ ตอไม้ต่างๆที่อยู่ตามตอมน้ำนั้นจะกระแทกกับตอเรือและตอแพจึงทำให้เกิดความเสียหายเกิดขึ้น และส่งผลให้ต้องมีค่าใช้จ่ายและต้นทุนที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน

ด้านการประชาสัมพันธ์ จากคำบอกเล่าคือ ได้มีสื่อจากหลากหลายสถาบันเข้ามาทำการเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์ทางผู้ประกอบการและผู้บริหารจัดการชุมชน แต่สิ่งที่ตอบรับมาคือ มีจำนวนคนที่สนใจอยู่ในจำนวนที่น้อยกว่าที่คาดการณ์ไว้

ด้านเหตุการณ์ความไม่สงบ จากคำบอกเล่าคือ ในเส้นทางที่ทำการล่องแพไปนั้นไม่เคยประสบและพบเจอกับเหตุการณ์ความไม่สงบในเส้นทางดังกล่าว แต่สิ่งที่นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เป็นกังวลก็คือระหว่างเส้นทางที่จะต้องเดินทางไปยัง ชุมชนบ้านตาพะเยา ซึ่งแม้จะมีเส้นทางในการเดินทางที่หลากหลาย แต่นักท่องเที่ยวก็ยังมี ความกังวลในเรื่องของสวัสดิภาพในการเดินทางและพักอาศัยในที่ตั้งกล่าวอยู่เช่นกัน

ดังนั้น จากประเด็นปัญหาจากข้างต้นที่ได้กล่าวมานั้นเราจะสังเกตได้ว่า ปัญหาส่วนใหญ่มักเกิดมาจากการบริหารจัดการของชุมชนและทางเจ้าหน้าที่รัฐ ที่อาจจะไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการบริหารจัดการในการจัดสรรแหล่งท่องเที่ยวรวมถึงรูปแบบการให้บริการและการประชาสัมพันธ์ที่มีความเจาะจงในด้านการท่องเที่ยวมากขึ้น รวมถึงการให้ความสำคัญในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในบริเวณของชุมชนไว้เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีความเป็นเอกลักษณ์และโดดเด่นเพราะฉะนั้นความมีการพัฒนาจากคนใน

ชุมชนก่อนเป็นอันดับแรกในเรื่องของความรู้ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวรวมถึงการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน

แผนภาพที่ 1 แสดงที่ตั้งพื้นที่วิจัย

2. คำถามการวิจัย

- 1) ศักยภาพการท่องเที่ยวและเส้นทางท่องเที่ยวจากบ้านตาพะเยาสู่ป่าฮาลา-บาลาเป็นอย่างไร
- 2) ความช่วยเหลือ ภาระหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐและกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจากตาพะเยา สู่ป่าฮาลา-บาลา เป็นอย่างไร
- 3) กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวจากชุมชนตาพะเยาสู่ป่าฮาลา-บาลา อำเภอรือเสาะ จังหวัดยะลา เป็นอย่างไร

3. วัตถุประสงค์โครงการ

- 3.1 เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวจากชุมชนตาพะเยาสู่ป่าฮาลา-บาลา อำเภอรือเสาะ จังหวัดยะลา

3.2 เพื่อศึกษากลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจากชุมชนตาพะเยา สู่ป่าฮาลา-บาลา อำเภอรือเสาะ จังหวัดยะลา

3.3 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวจากชุมชนตาพะเยาสู่ป่าฮาลา-บาลา อำเภอรือเสาะ จังหวัดยะลา

4. พื้นที่ศึกษา

บ้านตาพะเยา หมู่บ้านจุฬารณพัฒนา 7 หมู่บ้านจุฬารณพัฒนา 9 ตำบลแม่หวาด และป่าฮาลา-บาลา อำเภอรือเสาะ จังหวัดยะลา

5. วิธีการดำเนินการ

5.1 การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวจากตาพะเยาสู่ป่าฮาลา-บาลา โดยการค้นคว้าเอกสาร สัมภาษณ์ และการจัดประชุมกลุ่มย่อย

5.2 ศึกษากลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยการ ค้นคว้าเอกสาร สัมภาษณ์และการจัดประชุมกลุ่มย่อย

5.3 ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวจากชุมชนตาพะเยาสู่ป่าฮาลา-บาลา อำเภอรือเสาะ จังหวัดยะลา โดยการ สัมภาษณ์และการจัดประชุมกลุ่มย่อย

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ได้ทราบศักยภาพการท่องเที่ยวและเส้นทางท่องเที่ยวจากชุมชนตาพะเยา สู่ป่าฮาลา-บาลา

6.2 ได้ทราบภาระหน้าที่ของกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ตาพะเยา สู่ป่าฮาลา-บาลา

6.3 ได้ทราบกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวจากชุมชนตาพะเยา สู่ป่าฮาลา-บาลา

ส่วนที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมเพื่อให้ได้ทราบถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่จะศึกษาและงานวิจัยที่จะดำเนินการ ซึ่งในการทบทวนวรรณกรรมประกอบด้วยหัวข้อที่สำคัญ 4 หัวข้อ

- 1) ตำบลแม่หวาด
- 2) อุทยานแห่งชาติเขื่อนบางลาง
- 3) ป่าฮาลา-บาลา
- 4) ความหมายของทรัพยากรท่องเที่ยว

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับตำบลแม่หวาด ผลจากการสืบค้นข้อมูลของตำบลแม่หวาดผ่านทางเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่หวาด (<http://www.maewad.go.th/history.php> เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2559) สรุปข้อมูลที่สำคัญของตำบลดังนี้

1) **ประวัติความเป็นมา** ตำบลแม่หวาด ชื่อของตำบลมาจากผู้หญิงชื่อว่าแม่หวาดได้มาอาศัยเป็นครอบครัวแรกที่บ้านโต ในขณะนั้นน้ำได้ท่วม เนื่องจากทางราชการสร้างเขื่อนบางลาง คนทั่วไปเรียกว่าแม่หวาด เมื่อจัดตั้งตำบล จึงตั้งชื่อว่าตำบลแม่หวาด ต่อมาในปี 2518 ตำบลแม่หวาดได้ยกฐานะเป็นกิ่งอำเภอแต่ได้เปลี่ยนชื่อเป็นกิ่งอำเภอธารโต แยกตำบลแม่หวาดออกเป็นตำบลแม่หวาด ตำบลบ้านแหร์ ตำบลคีรีเขต ตำบลธารโต

2) **สภาพทั่วไป** องค์การบริหารส่วนตำบลแม่หวาด ตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ หมู่ที่ 7 บ้านคอกช้าง ตำบลแม่หวาด อำเภอธารโต จังหวัดยะลา ห่างจากจังหวัดยะลา ประมาณ 80 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่าง ๆ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดนราธิวาส
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ตำบลบ้านแหร์ อำเภอธารโต จังหวัดยะลา
ทิศใต้	ติดกับประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ ตำบลอัยเยอร์เวง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่หวาดเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 444 ตารางกิโลเมตร (606,806 ไร่)
ลักษณะภูมิประเทศ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา ลาดชัน และมีทรัพยากรป่าไม้เป็นจำนวนมาก มีลำธารสายเล็ก ๆ

จำนวนหลายสาย มีน้ำไหลผ่านตลอดทั้งปี มีพื้นที่เพียงส่วนน้อยที่เป็นพื้นที่ราบ มีจำนวน 12 หมู่บ้าน ประชากรทั้งสิ้น 5,997 คน แยกเป็น ชาย 3,209 คน หญิง 2,788 คน

3) **สภาพทางเศรษฐกิจ** ประชากรตำบลแม่หวาด มีการประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นหลัก ได้แก่ ทำสวนยางพารา ทำสวนผลไม้ ทำไร่ ปศุสัตว์ การประมงน้ำจืด และรับจ้าง โดยแบ่งเป็นอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 75 อาชีพค้าขาย ร้อยละ 10 อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 8 อาชีพประมง ร้อยละ 4 อาชีพอื่นๆ ร้อยละ 2 และรับราชการ ร้อยละ 1

4) สภาพทางสังคม

ด้านการศึกษา

- มีโรงเรียนประถมศึกษา 5 แห่ง (สังกัด สปช.3 แห่ง สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ 2 แห่ง)
- โรงเรียนมัธยมศึกษา (ขยายโอกาสถึง ม.3) 2 แห่ง
- โรงเรียนตาดีกา 6 แห่ง
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 5 แห่ง
- ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน 11 แห่ง

ด้านศาสนา

- วัด 2 แห่ง
- มัสยิด 8 แห่ง
- สุเหร่า 14 แห่ง

ด้านสาธารณสุข

- สถานีอนามัยประจำตำบล 4 แห่ง
- ร้านขายยาแผนปัจจุบัน 1 ร้าน
- อัตราการมีและการใช้ส้วมซึม ร้อยละ 95

ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- ที่ทำการสายตรวจ 1 แห่ง
- ป้อมยามรักษาความปลอดภัย 12 แห่ง

5) การบริการพื้นฐาน

การคมนาคม

- ถนนลาดยาง 6 สาย ระยะทาง 53 กิโลเมตร
- ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก 20 สาย ระยะทาง 13.5 กิโลเมตร
- ถนนลูกรัง 34 สาย ระยะทาง 105 กิโลเมตร

การโทรคมนาคม

- ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข 1 แห่ง

การไฟฟ้า

- หมู่บ้านทั้งหมด 12 หมู่บ้าน มีจำนวน 1,766 ครั้วเรือน
- มีไฟฟ้าใช้ 1,236 ครั้วเรือน
- ไม่มีไฟฟ้าใช้ 530 ครั้วเรือน

แหล่งน้ำธรรมชาติ

- ลำน้ำ ลำห้วย 11 สาย
- บึง หนองและอื่น 2 แห่ง

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- ฝาย 18 แห่ง
- บ่อน้ำตื้น 2 แห่ง
- บ่อโยก 1 แห่ง
- อ่างเก็บน้ำ 1 แห่ง
- ประปาภูเขา 5 แห่ง
- แหล่งน้ำอื่นๆ 1 แห่ง

2.2 อุทยานแห่งชาติเขื่อนบางลาง

ประวัติความเป็นมา เมื่อปี พ.ศ. 2525 สำนักงานป่าไม้เขตปัตตานีได้มีหนังสือ ที่ กษ 0714(ปน)/1020 ลงวันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ.2525 ว่าเขตปัตตานี และจังหวัดยะลาได้ดำเนินการตรวจสอบพื้นที่ในเขตนิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ จังหวัดยะลาที่ได้รับคืนจากกรมประมงสงเคราะห์ เพื่อกำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติ ตามนโยบายมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ.2523 แล้ว ปรากฏว่าพื้นที่ดังกล่าวมีความเหมาะสมที่จะจัดตั้งให้เป็นอุทยานแห่งชาติได้ ต่อมากรมป่าไม้ได้มีคำสั่งที่ 210/2526 ลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2526 ให้ นายสมเกียรติ ม้าแก้ว นักวิชาการป่าไม้ 5 ไปทำการสำรวจ เบื้องต้น ซึ่งได้รับรายงาน ว่าขณะนี้พื้นที่ดังกล่าวมีเหตุการณ์ไม่ปกติ และอยู่ในระหว่างการปราบปรามผู้ก่อการร้ายของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารจึงขอระงับการสำรวจไว้ก่อน จนกว่าเหตุการณ์จะคลี่คลายไปในทางที่ดี ตามหนังสือรายงาน ที่ กษ 0713/พิเศษ ลงวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2526 ต่อมากองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ ได้มีหนังสือ ที่ กษ 0713/15627 ลงวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2527 และ ที่ กษ 0713/530 ลงวันที่ 10 มกราคม พ.ศ.2528 ถึงป่าไม้เขตปัตตานี เพื่อขอทราบสถานการณ์ในพื้นที่ดังกล่าวว่าสามารถเข้าไปทำการสำรวจได้หรือไม่ และป่าไม้เขตปัตตานี ได้มีหนังสือ ที่ กษ 0714(ปน)/181 ลงวันที่ 28 มกราคม พ.ศ.2528 แจ้งว่า ได้สอบถามไปยังจังหวัดยะลาแล้ว ได้รับรายงาน ว่า บริเวณพื้นที่ที่ได้รับคืน

จากกรมประชาสัมพันธ์ในขณะนี้สถานการณ์ปกติ สามารถเข้าไปทำการสำรวจได้ ตามหนังสือ จังหวัดยะลา ที่ ยล.0009/1085 ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ.2528 (http://pattani.dnp.go.th/base/ap_banglang.html สืบค้นเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2559)

กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ จึงได้มีคำสั่ง ที่ 467/2528 ลงวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ.2528 ให้ นายอภัย หยงสตาร์ นักวิชาการป่าไม้ 5 ไปสำรวจหาข้อมูลเบื้องต้นในพื้นที่เขตนิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ที่ได้รับคืนจากกรมประชาสัมพันธ์ พื้นที่ป่าเหนือเขื่อนบางลาง และบริเวณใกล้เคียงในท้องที่จังหวัดยะลา ผลการสำรวจตามหนังสือ ที่ กษ 0713/- ลงวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ.2528 รายงานว่า พื้นที่ที่ได้รับคืนจากกรมประชาสัมพันธ์ ยังอยู่ในระหว่างการปราบปรามโจรจีนคอมมิวนิสต์ ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารไม่สามารถทำการสำรวจได้ ส่วนพื้นที่ป่าเหนือเขื่อนบางลาง และบริเวณใกล้เคียงในท้องที่อำเภอบันนังสตา อำเภอธารโต และอำเภอเบตงจังหวัดยะลา พบมีพื้นที่ป่าสมบูรณ์ มีจุดเด่นตามธรรมชาติที่ควรอนุรักษ์ มีทิวทัศน์ที่สวยงาม เหมาะสำหรับการจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติได้ กองอุทยานแห่งชาติ จึงได้มีหนังสือ ที่ กษ 0713/2120 ลงวันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2528 เสนอกรมป่าไม้ และต่อมาจึงได้มีคำสั่ง ที่ 966/2528 ลงวันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ.2528 ให้ นายอภัย หยงสตาร์ นักวิชาการป่าไม้ 5 ไปดำเนินการจัดตั้ง และปรับปรุงป่าเหนือเขื่อนบางลาง และบริเวณใกล้เคียงเป็นอุทยานแห่งชาติ 1 ในจำนวน 5 แห่งของโครงการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ เพื่อการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

ต่อมา อุทยานแห่งชาติบางลาง ได้มีหนังสือ ที่ กษ 0713(บล)/42 ลงวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2529 แจ้งขอให้รวมพื้นที่วนอุทยานธารโต ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานป่าไม้เขตปัตตานี เนื้อที่ประมาณ 9.25 ตารางกิโลเมตร เข้าเป็นส่วนหนึ่งของการจัดตั้งอุทยานฯ และกรมป่าไม้ ได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ กษ 0713/3373 ลงวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2530 ถึงป่าไม้เขตปัตตานี ให้โอนวนอุทยานน้ำตกธารโต เป็นส่วนหนึ่งของอุทยานแห่งชาติบางลาง ทำให้มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 461.04 ตารางกิโลเมตร และกองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ กำลังดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ในส่วนต่างๆ เพื่อจะได้กำหนด พื้นที่บริเวณดังกล่าวให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ปัจจุบันอุทยานแห่งชาติบางลาง ได้รับการประกาศให้เป็นอุทยานแห่งชาติตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 แล้ว ประกอบด้วยพื้นที่ทั้งหมด 163,125 ไร่ โดยได้ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดที่ดินป่าลาบู ป่าถ้ำทะเล และป่าเบตง ในท้องที่ตำบลถ้ำทะเล ตำบลเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา ตำบลแม่หวาด ตำบลบ้านแหร์ อำเภอธารโต และตำบลอัยเยอร์เวง ตำบลยะรม อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ลำดับที่ 88 ของประเทศไทย

ลักษณะภูมิประเทศ พื้นที่ของอุทยานแห่งชาติบางลาง เป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อน สลับกับเนินเขา และพื้นที่ราบบางตอน พื้นที่ลาดเทจากด้านทิศใต้ ลงสู่ทิศเหนือ มีความสูงจากระดับน้ำทะเล

ประมาณ 600 เมตร สภาพผิวดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนดินเหนียว พบมีดินลูกรังเป็นบางส่วนเป็นต้นกำเนิดของแหล่งน้ำหลายสาย ซึ่งได้ไหลมาบรรจบกันเป็นแม่น้ำปัตตานี และต้นน้ำที่สำคัญหลายสาย ได้แก่ แม่น้ำปัตตานี แม่น้ำสายบุรี คลองโต๊ะโม๊ะ คลองฮาลา และคลองบ้านเจ็ด

อาณาเขต

ทิศเหนือ	จรด ต.ถ้ำทะลุ ต.เขื่อนบางลาง อ.บันนังสตา จ.ยะลา
ทิศตะวันออก	จรดเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา บาลา
ทิศตะวันตก	จรดพรหมแดนมาเลเซีย
ทิศใต้	จรด ต. ยะรม ต.อัยเยอร์เวง อ.เบตง จ.ยะลา

ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพอากาศเย็นชุ่มชื้น มีลมมรสุมตะวันออกเฉียงพัดผ่าน ฤดูฝนจะอยู่ระหว่างเดือนพฤษภาคม-เดือนธันวาคม มีฝนตกตลอด โดยจะมีฝนตกหนักในช่วงระหว่างเดือนกันยายน-พฤศจิกายน มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 2,200 มิลลิเมตรต่อปี ฤดูร้อนอยู่ระหว่างเดือนมกราคม-เมษายน อุณหภูมิโดยเฉลี่ย ประมาณ 29 องศาเซลเซียส

หน่วยงานในพื้นที่

- หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ จำนวน 4 หน่วย
- หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ ที่ บล.1 (บ้านวังไทร)
- หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ ที่ บล.2 (น้ำตกฮาลาเซห์)
- หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ ที่ บล.3 (บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 10)
- หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ ที่ บล.3 (น้ำตกละออกรุง)

แหล่งท่องเที่ยว

1) **เขื่อนบางลาง** เขื่อนบางลางเป็นโครงการไฟฟ้าพลังน้ำเอนกประสงค์แห่งแรกในภาคใต้ที่สร้างปิดกั้นแม่น้ำปัตตานี เป็นเขื่อนแบบหินทิ้งแกนดินเหนียว สูง 85 เมตร สันเขื่อนยาว 422 เมตร กว้าง 10 เมตร ความกว้างฐานเขื่อน 366 เมตร สามารถเก็บกักน้ำได้ 1,420 ล้านลูกบาศก์เมตร เขื่อนบางลางนับเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศวิทยาแห่งหนึ่งที่พร้อมให้ผู้มาเยือนได้สัมผัสกับทิวทัศน์ทั้งที่เกิดจากธรรมชาติ และเกิดจากฝีมือมนุษย์สรรค์สร้างขึ้นมา ชมธรรมชาติของป่าที่อุดมไปด้วยพันธุ์ไม้แปลกๆ ซึ่งเป็นพันธุ์ไม้เฉพาะถิ่นขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น ใบไม้สีทอง ปาล์มบังสุริย เฟิร์นดึกดำบรรพ์ บัวผุด เป็นต้น นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวชมสัตว์ป่านานาชนิด เช่น ผงูกระทิง กวางป่า หมูป่า เก้ง นกใหญ่ขนเรียบ ผงูลิง ค่าง และนกหลากหลายชนิด เช่น นกชนหิน นกเงือกปากดำ นกกางี เป็นต้น สัตว์ป่าเหล่านี้สามารถหาได้ทั้งบริเวณคลองน้ำใส คลองฮาลา และคลองฮาลา

ชะห์ พร้อมกับชมธรรมชาติน้ำตกที่สวยงามหลายแห่ง ได้แก่ น้ำตกกิตติโชควัฒนา น้ำตกคลองโตะโมะ และน้ำตกคลองน้ำใส

2) **ทะเลสาบธารโต** เป็นทะเลสาบบนภูเขาแห่งแรกของภาคใต้บริเวณเหนือเขื่อนบางลาง เกิดจากการถูกน้ำท่วมเป็นบริเวณกว้าง มีความกว้างประมาณ 2 กิโลเมตร ยาวประมาณ 6 กิโลเมตร ทะเลสาบธารโตนอกจากเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำนานาชนิดและเป็นต้นกำเนิดของพลังงาน ไฟฟ้าในจังหวัดชายแดนภาคใต้แล้ว ยังเป็นธรรมชาติที่มีทิวทัศน์สวยงามแปลกตา นักท่องเที่ยวสามารถล่องเรือ ล่องแพสัมผัสกับความงามของเกาะแก่งน้อยใหญ่รวม 30 เกาะ

3) **น้ำตกธารโต** เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ที่มีน้ำไหลลดหลั่นกันลงมาจากภูเขาสูง รวม 9 ชั้น ซึ่งแต่ละชั้นสูงประมาณ 20 เมตร น้ำตกธารโตเดิมกรมป่าไม้ ได้จัดตั้งเป็นวนอุทยานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2503 ปัจจุบันนักท่องเที่ยวสามารถเดินเที่ยวชมความงามของน้ำตกได้ทุกชั้น บริเวณน้ำตกชั้นที่ 3-5 จะมีศาลาพักชมความงามของน้ำตกและผืนป่า ชั้นที่ 9 เป็นชั้นสูงสุด สายน้ำไหลตกจากหน้าผาสูงประมาณ 30 เมตร ระยะทางจากชั้น 1-9 ประมาณ 500 เมตร บริเวณโดยรอบร่มรื่นไปด้วยป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ มีพันธุ์ไม้ที่น่าสนใจ ได้แก่ ต้นศรียะลา หรือโศกเหลือง ซึ่งจะออกดอกชูสีเหลืองสวยงามในราวเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี

4) **น้ำตกละออรุ่ง** เป็นน้ำตกที่อยู่ท่ามกลางผืนป่าดิบชื้นที่งดงาม มีจำนวนชั้นของน้ำตกรวม 4 ชั้น เป็นจุดชมทะเลหมอกในช่วงเดือนตุลาคม-มีนาคม จากน้ำตกชั้นที่ 1 เดินเลียบบารน้ำไปประมาณ 200 เมตร จะถึงน้ำตกชั้นที่ 4 ซึ่งเป็นชั้นที่สูงและสวยงามที่สุด ความสูงประมาณ 50 เมตร กระแสน้ำไหลลงสู่แอ่งน้ำที่มีหน้าผาล้อมรอบเหลือเพียงช่องให้น้ำตกไหลลงสู่ชั้นที่ 3 เท่านั้น จากจุดนี้ สายน้ำจะทิ้งตัวลงสู่แอ่งน้ำเบื้องล่างอย่างรุนแรง เกิดเป็นละอองน้ำฟุ้งกระจาย เมื่อกระทบแสงแดดจะเกิดเป็นรุ้งอันสวยงาม จนเป็นที่มาของชื่อน้ำตกน้ำตกละออรุ่งตั้งอยู่บริเวณหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ บล.4 (น้ำตกละออรุ่ง) ในเขตอำเภอเบตง จังหวัดยะลา นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 410 (ยะลา-เบตง) ที่หลักกิโลเมตรที่ 97 จะมีทางแยกขวามือเข้าไปเพียง 400 เมตร

5) **น้ำตกฮาลาชะห์** เป็นน้ำตกที่อยู่ในเขตพื้นที่ของหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติบางลาง ที่ บล.2 (โตะโมะ) ห่างจากตัวเมืองยะลาประมาณ 90 กิโลเมตร แยกจากทางหลวงแผ่นดิน สายยะลา-เบตง เข้าทางเขื่อนบางลาง น้ำตกมีความสูงประมาณ 100 เมตร เหมาะแก่การดูนกเงือก เที่ยวชมใบไม้สีทอง ศึกษาวิถีชีวิตของชนเผ่าซาไก นอกจากนี้บริเวณพื้นที่ใกล้เคียงยังมีน้ำตกจิ้งจก น้ำตกกิตติโชควัฒนา น้ำตกบ้านแก่น้ำตกจุฬารักษ์พัฒนาฯ อาคารพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์พรรคคอมมิวนิสต์มลายา และโปงดินที่บรรดาสัตว์ป่าลงมาหากิน

2.3 เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ฮาลา บาลา มีพื้นที่ 270,725 ไร่ เป็นเทือกเขาสูงสลับซับซ้อน ความสูงจากระดับน้ำทะเลต่ำสุด 100 เมตร สูงสุด 1,466 เมตร ป่าฮาลาและป่าบาลา เป็นป่าดงดิบชื้น หรือป่าฝนเขตร้อน มีความชื้นสูงตลอดปี ตั้งอยู่บริเวณตอนใต้สุดของประเทศไทย มีแนวป่าต่อเนื่องกับป่าเบญจมาศ ทางตอนเหนือของ

ป ร ะ เ ท ศ ม า เ ล เ ชี ย (ขั อ มู ล จ า ก เ รื บ ไ ช ต์ <http://web3.dnp.go.th/wildlifeweb/animConserveDepView.aspx?depld=12> สืบค้นเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2559) เมื่อรวมพื้นที่เข้าด้วยกันจัดได้ว่าเป็นป่าฝนเขตร้อนที่พื้นที่ใหญ่ที่สุดบนคาบสมุทรมาลายาพื้นที่มีฝนตกชุก ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยมากกว่า 2000 มิลลิเมตรต่อปี ลักษณะภูมิอากาศค่อนข้างคงที่และมีความชื้นพอเหมาะที่สิ่งมีชีวิตจะอาศัยดำรงชีวิตอย่างต่อเนื่องกันมาได้เป็นเวลานาน ประชากรที่อาศัยอยู่รอบพื้นที่ป่าฮาลา-บาลา ในท้องที่จังหวัดยะลาและจังหวัดนราธิวาสได้รับผลกระทบจากความแห้งแล้งน้อยมาก ป่าผืนนี้สามารถควบคุมลักษณะภูมิอากาศไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง

1) ประวัติความเป็นมา เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ เนื่องจากป่าฮาลาและป่าบาลา ในท้องที่ตำบลจะแนะ อำเภोजะแนะ ตำบลแว้ง ตำบลแม่ตง ตำบลโละจูด อำเภอแว้ง ตำบลมาโมง ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส และตำบลอัยเยอร์เวง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา เนื้อที่ประมาณ 270,725 ไร่ มีสภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงชันสลับซับซ้อนกันเป็นป่าดิบชื้นที่อุดมสมบูรณ์ เป็นต้นน้ำลำธารของแม่น้ำหลายสาย มีสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครองที่สำคัญหลายชนิดอาศัยอยู่ชุกชุม ฉะนั้นเพื่อรักษาไว้ซึ่งพันธุ์สัตว์ป่าและให้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าโดยตลอดถาวร รวมทั้งเป็นการช่วยป้องกันรักษาต้นน้ำลำธารและป่าไม้ที่มีอยู่ในพื้นที่แห่งนี้ให้คงอยู่อย่างถาวรตลอดไป สมควรกำหนดบริเวณที่ดินป่าดังกล่าวให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

2) ข้อมูลทางชีวภาพ

ทรัพยากรป่าไม้ ในผืนป่าแห่งนี้บริเวณหน้าดินลึก มีพรรณไม้ขึ้นหนาแน่นมักมีเรือนยอดชิดกันและมักเป็นพืชรากเดี่ยว เช่น กระบาก สยาแดง สยาขาว สยาเหลือง ไช้เขียว ตะเคียน ชันตาแมว เป็นต้น ไม้ขนาดใหญ่ในวงศ์อื่นได้แก่ หยี ทองปึ้ง หลุมพอ กระบก กุหลิมหรือกระเทียมต้น ยวนและกฤษณา นอกจากนี้ยังมีพืชรากเดี่ยว และหวาย ขึ้นกระจัดกระจายอยู่ทั่วไป เช่น หลาวชะโอน หมากพน จากเขา บังสุรุญ กะป้อสีสับหรือตาลเดี่ยว หมากข้าวตอก และหวายชนิดต่างๆ ไม้พื้นล่างหรือพืชคลุมดินส่วนใหญ่เป็นพวกพืชตระกูลขิงข่า สกุลที่สำคัญได้แก่ ข่าป่า กระวาน กระชายป่า ปุดและกาหลา ซึ่งมีหลายชนิดทั้งชนิดดอกสีขาว สีแดงและสีชมพู พืชพวกเฟิร์นสกุลต่างๆ จำนวนมาก เช่น เฟิร์นต้น วานกิบแรดและสามร้อยยอดหรือโชน เป็นต้น บริเวณเขาหินปูน เช่น ผากล้วยไม้ ผาณาคราช และเขาหัวนาศ สภาพป่าเป็นป่าค่อนข้างโปร่งพื้นดินมีหินโผล่ขึ้นทั่วไป และไม้พุ่มลำต้นแคระแกรน ส่วนใหญ่สูงไม่เกิน 10 เมตร พรรณไม้เด่นได้แก่ สนสามพันปี แดงประดับผา นกนอน และสนทราย พืชอื่นๆ เช่น หม้อข้าวหม้อแกงลิง ว่านนาคราช และกล้วยไม้ชนิดต่างๆ ขึ้นอยู่ทั่วไป ผลการสำรวจชนิดของพรรณพืชที่มีอยู่ เป็นการสำรวจเบื้องต้นคาดว่ายังมีพืชอีกมากมายชนิด ที่ยังมิได้รวบรวมชื่อไว้เนื่องจากป่าฮาลาบาลา มีพื้นที่กว้างใหญ่ ยังไม่สามารถทำการสำรวจได้ตลอดพื้นที่ทั้งหมด ผลการสำรวจเบื้องต้น (ถึงวันที่ 30 กันยายน 2541)พบว่า พรรณไม้ชนิดต่างๆ ดังนี้ ประเภทเฟิร์น จำนวน 20 ชนิด ประเภทหวาย จำนวน 49 ชนิด ประเภทไม้ต้น จำนวน 232 ชนิด

ทรัพยากรสัตว์ป่า ป่าผืนนี้เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า ในเขตอนุภาคขุนดาเนื่องจากสภาพป่าเป็นป่าดงดิบชื้นและยังมีความอุดมสมบูรณ์ประกอบกับมีพื้นที่ป่าต่อเนื่องติดกับป่าเบญจ ในเขตประเทศมาเลเซียสัตว์ป่าที่อาศัยอยู่มีการเดินทางไปมาระหว่างประเทศ สัตว์ป่าที่สำคัญที่พบมีสัตว์ป่าที่จัดเป็นสัตว์ป่าหายากอาศัยอยู่หลายชนิด ได้แก่ กระซู่ สมเสร็จ กระทิง เสือโคร่ง เลียงผาและ ช้างป่า เป็นต้น สัตว์ป่าประเภทนกมี 217 ชนิด 114 สกุล 38 วงศ์ สัตว์จำพวกเลี้ยงลูกด้วยนม มี 144 ชนิด 84 สกุล 38 วงศ์ สัตว์จำพวกเลื้อยคลาน มี 30 ชนิด 24 สกุล 9 วงศ์ สัตว์จำพวกสะเทินน้ำสะเทินบก มี 23 ชนิด 15 สกุล 9 วงศ์ ตารางแสดงชนิดของสัตว์ป่า ชนิด จำนวนชนิด สกุล(วงศ์) วงศ์ (จำนวน) นก 217 114 38 สัตว์จำพวกเลี้ยงลูกด้วยนม 144 84 38 สัตว์ป่าจำพวกเลื้อยคลาน 30 24 9 สัตว์จำพวกสะเทินน้ำสะเทินบก 23 15 9 รวม 414 237 94

3) จุดเด่นที่น่าสนใจของป่าฮาลา บาลา เนื่องจากเป็นป่าดงดิบชื้น หรือป่าฝนเขตร้อน (Tropical Rain Forests) ตั้งอยู่บริเวณตอนใต้สุดของประเทศไทย มีแนวป่าต่อเนื่องกับป่าเบญจ ทางตอนเหนือของประเทศมาเลเซีย มีพรรณไม้และสวຍงามเกิดขึ้นมากมาย (เว็บไซต์ http://pattani.dnp.go.th/base/ap_hala.html เข้าถึงเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2559) ประกอบด้วย

- (1) น้ำตกสิริธร อยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา ท้องที่บ้านบาลา ตำบลโละจูด อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส มีน้ำไหลตลอดปี มีลานหินกว้าง เหมาะสำหรับพักผ่อน
- (2) น้ำตกสายรุ้ง อยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา เป็นน้ำตกขนาดกลางที่มีความสวยงามเกิดจากลำธารเดียวกับน้ำตกสิริธร ในท้องที่บ้านบาลา ตำบลโละจูด อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส
- (3) น้ำตกบาละ อยู่ในหน่วยพิทักษ์ป่ากรือซอ ในท้องที่ตำบลแม่ตง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส
- (4) น้ำตกศรีทักษิณ อยู่ในหน่วยพิทักษ์ป่าภูเขาทอง ท้องที่บ้านภูเขาทอง ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส
- (5) จุดชมสัตว์ อยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา ท้องที่บ้านบาลา ตำบลโละจูด อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส
- (6) จุดชมวิว อยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา ท้องที่บ้านบาลา ตำบลโละจูด อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส
- (7) ยอดเขาสิเป อยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา ท้องที่ตำบลมาโมง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส
- (8) ยอดหนึ่งสี่เก้าศูนย์ มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,490 เมตร อยู่ในเขตป่าฮาลา ท้องที่ตำบลไอร์เยอร์เวง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา
- (9) เส้นทางดูนก อยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา ท้องที่ตำบลโละจูด อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส

4) หน่วยงานในพื้นที่ หน่วยพิทักษ์ป่าจำนวน 8 หน่วย

- (1) หน่วยพิทักษ์ป่ายาเด๊ะ ตั้งอยู่ที่บ้านยาเด๊ะ ตำบลมาโมง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส
- (2) หน่วยพิทักษ์ป่าภูเขาทอง ตั้งอยู่ที่บ้านภูเขาทอง ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส

- (3) หน่วยพิทักษ์ป่าเขาสามลิบ ตั้งอยู่ที่บ้านเขาสามลิบ ตำบลแม่ตง อำเภอน้ำแ้ว จังหวัดนราธิวาส ที่ปัก
- (4) หน่วยพิทักษ์ป่ากรือซอ ตั้งอยู่ที่บ้านกรือซอ ตำบลแว้ง อำเภอน้ำแ้ว จังหวัดนราธิวาส
- (5) หน่วยพิทักษ์ป่าจุฬาภรณ์พัฒนา 12 ตั้งอยู่ที่ตำบลสุคีริน อำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส
- (6) หน่วยพิทักษ์ป่าช้างเผือก ตั้งอยู่ที่ตำบลช้างเผือก อำเภอจะแนะ จังหวัดนราธิวาส
- (7) หน่วยพิทักษ์ป่าไธสงเวาะ ตั้งอยู่ที่บ้านไธสงเวาะ ตำบลช้างเผือก อำเภอจะแนะ จังหวัดนราธิวาส
- (8) หน่วยพิทักษ์ป่าฮาลา ตั้งอยู่ที่ ตำบลไธสงเวาะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

2.4 ทรัพยากรท่องเที่ยว

1) ความหมายของทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resource) หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวซึ่งรวมถึงสถานที่ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรม และวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมท้องถิ่นที่มีลักษณะเด่น และสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2548) ได้สรุปทรัพยากรท่องเที่ยว ดังนี้

ทรัพยากรการท่องเที่ยวอาจปรากฏในลักษณะรูปธรรม ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว ที่เป็นธรรมชาติ เช่น ภูเขา ป่าไม้ น้ำตก ชายทะเล หรืออาจปรากฏในลักษณะนามธรรม ที่ไม่สามารถจับต้องได้ แต่สัมผัสได้ด้วยความรู้สึก เช่น ภาษา การละเล่น การแต่งกาย ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

2) ลักษณะของทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่ง ตำบล เมือง ภาค รัฐ หรือประเทศนั้น ควรมีลักษณะสำคัญ 3 ประการหรือ ที่เรียกกันว่า 3As คือ

1. ความดึงดูดใจ (Attraction) ทรัพยากรการท่องเที่ยวควรดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ หรือมีลักษณะชวนตา มีเสน่ห์เฉพาะตัว อันมีสาเหตุมาจาก

1.1 มีความงามตามธรรมชาติ เช่น ชายหาดทรายขาว แนวปะการังที่มีสีสันทวยงาม รวมทั้งปลาชนิดต่าง ๆ ป่าที่มีพันธุ์ไม้นานาชาติ หรือความงดงามที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ทะเลสาบ รีสอร์ทในหุบเขา เป็นต้น

1.2 มีลักษณะของเหตุการณ์สำคัญเฉพาะกาล เช่น งานประเพณีในเทศกาลสำคัญของแต่ละท้องถิ่นการจัดขบวนบุปผชาติหรือการตกแต่งขบวนพาเหรดและ การแสดงในเทศกาลต่าง ๆ การแสดง สีเสียด ในแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น

2. ความสามารถในการเข้าถึงง่าย (Accessibility) ทรัพยากรการท่องเที่ยวจะดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้มากหากมีความสะดวกในการเดินทางเที่ยวชมหากนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและใกล้ชิด นักท่องเที่ยวจะเกิดอารมณ์ในการท่องเที่ยวได้มาก ดังนั้น แม้แหล่ง

ท่องเที่ยวมีความสวยงามแต่ขาดความสะดวกในการเข้าถึง นักท่องเที่ยวจะไม่เดินทางไปเที่ยวชม หน่วยงานที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องดำเนินการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ถนน สะพาน ที่จอดรถเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแก่นักท่องเที่ยว

3. สิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ (Amenity) ทรัพยากรการท่องเที่ยวควรได้รับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ร้านค้า ธนาคาร ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว สถานที่จอดรถ ท่าเรือ เป็นต้น

Dickman (1997) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวและสินค้าด้านการท่องเที่ยว มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ด้าน หรือองค์ประกอบ 5 As คือ

- 1) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction)
- 2) สิ่งอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)
- 3) สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ (Amenity)
- 4) ที่พัก (Accommodation)
- 5) กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว (Activity)

- สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) จัดเป็นองค์ประกอบหลัก เพราะเป็นสิ่งจูงใจและดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้น แหล่งท่องเที่ยวสามารถแบ่งเป็น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น ทะเล น้ำตก ภูเขา ถ้ำ เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถาน โบราณวัตถุ เช่น วัด มัสยิด โบสถ์ กำแพงเมือง พระราชวัง เป็นต้น นอกจากวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในชุมชน ก็สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวได้

- สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) นับเป็นปัจจัยหลักของการท่องเที่ยวที่จะทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านั้นได้ ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์และบริการที่สามารถสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทุกระดับ เช่น ระบบขนส่ง ยานพาหนะ ป้ายบอกทาง ท่าเรือ เป็นต้น

- สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Amenity) ซึ่งหมายถึงสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานต่อนักท่องเที่ยว เช่น สาธารณูปโภคน้ำ ไฟ โทรศัพท์ ห้องสุขา และสิ่งอำนวยความสะดวกที่นักท่องเที่ยวมีความจำเป็นต้องใช้ เช่น สถานพยาบาล ตู้เอทีเอ็ม สัญญาณโทรศัพท์ ร้านสะดวกซื้อ สำนักงานไปรษณีย์ การบริการในกรณีฉุกเฉิน เป็นต้น

- ที่พัก (Accommodation) รูปแบบของที่พักมีความหลากหลายในปัจจุบัน โรงแรม รีสอร์ท โมเต็ล โฮมสเตย์ บ้านพักอุทยาน จุดบริการกางเต็นท์ เป็นต้น โดยมีราคาที่เหมาะสมผลกับสภาพ

- กิจกรรมต่าง ๆ (Activity) หมายถึงสิ่งที่นักท่องเที่ยวได้ทำเมื่อไปเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เช่น เดินป่า เทียวถ้ำ ดูนก ว่ายน้ำ พายเรือ สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เลือกซื้อสินค้า เป็นต้น

นอกเหนือจากลักษณะของทรัพยากรดังกล่าวแล้ว เพื่อช่วยในการจำแนกประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ชัดเจน ซึ่งจะก่อให้เกิดผลต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว จึงควรพิจารณาลักษณะเฉพาะของทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งได้แก่

1. ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง ความสามารถของอุทยานในการรองรับอุปสงค์ทางท่องเที่ยวอันจะมีผลต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 3 ลักษณะ คือ

1.1 ศักยภาพของพื้นที่รองรับการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวที่มีขนาดเล็กหรือขนาดกว้างใหญ่ จะมีผลต่อการใช้เวลาในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มากหรือน้อยตามขนาดของแหล่งท่องเที่ยว

1.2 ศักยภาพของการรองรับนักท่องเที่ยว หมายถึงขีดความสามารถในการรองรับ (carrying capacity) นักท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากหรือน้อยมีผลต่อการจัดขนาดของกลุ่มของนักท่องเที่ยว เช่น พระราชวังวิมานเมฆที่เป็นโบราณสถานที่สำคัญของไทย มีความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวครั้งละจำนวนจำกัด เนื่องจากมีความเก่าโบราณ อาจเสียหายได้ง่าย หรือบริเวณถ้าที่รองรับนักท่องเที่ยวครั้งละจำนวนจำกัด เนื่องจาก ความหนาแน่น ทำให้อากาศถ่ายเทไม่สะดวก จึงควรให้นักท่องเที่ยวเข้าชมในจำนวนที่จำกัด มิฉะนั้นจะเกิดความเสียหายได้ ตรงกันข้ามชายทะเลสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมาก

1.3 ปริมาณของทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สรรพสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยว เช่น น้ำตก ถ้ำ หุบเขา ในบริเวณเทือกเขา เป็นต้น หากแหล่งท่องเที่ยวมีทรัพยากรการท่องเที่ยวหลากหลายจำนวนมาก นักท่องเที่ยวสามารถประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวได้หลายประเภท

2. ที่ตั้งของทรัพยากรการท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยว ตั้งอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวที่มี 3 ลักษณะสำคัญ คือ

2.1 กระจายอยู่ทั่วไป เช่น สโตนเฮนจ์ (Stonehenge) ในประเทศอังกฤษ หุบเขา แกรนด์แคนยอน (Grand Canyon) ในประเทศสหรัฐอเมริกา ภูเขาไฟในจังหวัดอุบลราชธานีทุ่งบัวตอง ดอยแม่ฮูดอ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นต้น

2.2 อยู่รวมกลุ่มกันภายในแหล่งท่องเที่ยวขนาดใหญ่ เช่น ตั้งอยู่ในเมือง เช่น กรุงปารีส กรุงลอนดอน กรุงเทพมหานครที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ชมมากมาย หรืออยู่ในเขตชนบท หรืออยู่ในเขตพื้นที่อนุรักษ์ เช่น อุทยานแห่งชาติทางทะเลที่มีเกาะมากมายให้นักท่องเที่ยวได้เที่ยวชม

2.3 เชื่อมโยงจากแหล่งหนึ่งไปยังอีกแหล่งหนึ่ง เช่น เส้นทางสายไหม เส้นทางวัฒนธรรม ขอม เส้นทางวัฒนธรรมเกาะยอ เป็นต้น

3. ความเข้มแข็งของทรัพยากรการท่องเที่ยว ประกอบด้วยลักษณะต่อไปนี้

3.1 ความมีเอกลักษณ์เฉพาะ โดดเด่น หายาก หรือแปลกแตกต่างจากที่อื่น ทรัพยากรการท่องเที่ยวมีความเข้มแข็งมาก ได้แก่ สิ่งมหัศจรรย์ของโลกที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น น้ำตกไนแอการา (Niagara Falls) ในประเทศสหรัฐอเมริกา เทือกเขา แกรนด์แคนยอน (Grand Canyon) ในประเทศสหรัฐอเมริกา

หรือสิ่งมหัศจรรย์ของโลกที่มนุษย์สร้างขึ้น อาทิ กำแพงเมืองจีน (The Great Walls) ในประเทศจีน นครวัด (Angkor Wat) ในประเทศกัมพูชา เป็นต้น ตรงกันข้าม ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีความเข้มข้นน้อย จะเป็นทรัพยากรที่มีอยู่ทั่วไป ง่าย เช่น โบสถ์หรือวัดที่สร้างขึ้นในเกือบทุกหมู่บ้านในท้องถิ่น เป็นต้น

3.2 การมีความสวยงาม ความประทับใจ และความระลึกถึงอดีต ได้แก่ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ หรือเกี่ยวกับสงครามในอดีต เช่น กำแพงเบอร์ลิน ในประเทศเยอรมนี เมืองฮิโรชิมา ในประเทศญี่ปุ่นที่ถูกทำลายโดยการทิ้งระเบิดปรมาณูของประเทศสหรัฐอเมริกา อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย สะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี เป็นต้น

3.3 การเป็นพื้นที่สงวน อนุรักษ์ หรือพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวใดที่ได้รับการประกาศจากรัฐบาล เช่น พื้นที่สงวน อนุรักษ์ หรือพัฒนา ย่อมมีความเข้มข้นของทรัพยากรท่องเที่ยวมาก เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เป็นต้น

4. เขตพื้นที่ของทรัพยากรการท่องเที่ยว เขตพื้นที่ หมายถึง ขอบเขตความเป็นเจ้าของ ผู้ครอบครอง ผู้ดูแลหรือรับผิดชอบ แบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

4.1 เขตพื้นที่ของรัฐบาล ทรัพยากรการท่องเที่ยวของแต่ละประเทศส่วนใหญ่หน่วยงานของรัฐจะเป็นเจ้าของหรือผู้รับผิดชอบ เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ชายหาด โบราณสถาน โบราณวัตถุ สวนสาธารณะ เป็นต้น

4.2 เขตพื้นที่ขององค์กรไม่แสวงหากำไร หมายถึง องค์กรที่ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมหรือผลประโยชน์สู่สาธารณชนเป็นหลัก เช่น มูลนิธิจะรับผิดชอบสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่ง เช่น ไร่แม่ฟ้าหลวง อยู่ภายใต้การดูแล ของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง วังสวนผักกาด อยู่ภายใต้การดูแลของมูลนิธิจุมภฏ – บริพัตร ศาสนสถานที่มีกรรมการวัดดูแลรับผิดชอบ เป็นต้น

4.3 เขตพื้นที่ของเอกชน เอกชนเป็นเจ้าของหรือผู้รับผิดชอบดูแลทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้นเป็นส่วนใหญ่ เช่น สวนสนุก สวนเกษตร รีสอร์ท เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรม วัฒนธรรม และประเพณีที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชม และสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะเด่นของอารยธรรมของแต่ละท้องถิ่น ทรัพยากรการท่องเที่ยวควรมีความดึงดูดใจ ความสามารถเข้าถึงได้ง่าย และมีความประทับใจ

การจำแนกประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยวจำแนกได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการจำแนก ในเรื่องนี้จะขอเสนอวิธีการจำแนก 5 วิธี คือ

1. การจำแนกตามลักษณะของทรัพยากร
2. การจำแนกตามความสนใจหรือความต้องการของนักท่องเที่ยว
3. การจำแนกตามช่วงชั้นโอกาสเชิงนันทนาการ

4. การจำแนกตามทำเลที่ตั้ง
5. การจำแนกตามแรงจูงใจของนักท่องเที่ยว

1. การจำแนกประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยวตามลักษณะของทรัพยากร

การจำแนกประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยวตามลักษณะและคุณค่าของทรัพยากร เป็นวิธีที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยใช้ในการจำแนกทรัพยากรการท่องเที่ยวมาเป็นเวลานาน ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ คือ

1.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ หมายถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ที่มีความงดงามตามธรรมชาติจนสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวไปเยือน เช่น ภูเขา ป่าไม้ น้ำตก น้ำพุร้อน บ่อน้ำร้อน อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ชายทะเล หาดทราย ทะเลสาบ เกาะแก่ง และแหล่งน้ำจืด เป็นต้น

1.2 ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถานและศาสนา หมายถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีความเกี่ยวข้องในฐานะเป็นหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศาสนา เช่น โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ ชุมชนโบราณ พระราชวัง กำแพงเมือง คูเมือง พิพิธภัณฑ์ วัด ศาสนสถาน รวมทั้งสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางศิลปะและสถาปัตยกรรม เป็นต้น

1.3 ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม หมายถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางศิลปะ ขนบธรรมเนียมประเพณี และรูปแบบการดำเนินชีวิตที่บรรพบุรุษได้สร้างสมและถ่ายทอดเป็นมรดกสืบทอดกันมา เช่น เทศกาล งานประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ในชนบท หมู่บ้านชาวเขา การแสดงศิลปวัฒนธรรม สินค้าพื้นบ้าน การแต่งกาย ภาษา ชนเผ่า รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ไปเยือน ได้แก่ กิจกรรมกีฬาแข่งเรือ ขี่จักรยานเสือภูเขา พายเรือ เล่นเครื่องเล่นในสวนสนุก เที่ยวสวนสัตว์ เป็นต้น

2. การจำแนกประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยวตามความสนใจหรือความต้องการของนักท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยวแบ่งตามความสนใจหรือความต้องการของนักท่องเที่ยวออกเป็น 4 ประเภท คือ

2.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หมายถึง ทรัพยากร การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติที่มีลักษณะงดงามดึงดูดนักท่องเที่ยวให้สนใจและอยากเที่ยวชม ประเทศที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติย่อมเป็นสิ่งดี เพราะไม่ต้องสูญเสียต้นทุนในการผลิต เพียงแต่เสียค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาเพื่อให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวยั่งยืนต่อไปชั่วลูกชั่วหลาน และเพื่อมิให้ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ถูกทำลายจากกิจกรรมท่องเที่ยว เช่น ชายหาด ถ้ำ ภูเขา แหล่งน้ำ ป่าไม้ ตลอดจนพันธุ์ไม้ และสัตว์ป่า เป็นต้น

2.2 ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อจุดประสงค์อื่น หมายถึง สถานที่ที่สร้างขึ้นเพื่อจุดประสงค์แตกต่างกันไป แต่นักท่องเที่ยวสนใจจะไปเที่ยวชม แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

2.2.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณสถานและศาสนา หมายถึง สถานที่ที่สร้างขึ้นในอดีตตามประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับศาสนา สงคราม พระมหากษัตริย์ ชนชั้นปกครอง และบุคคลสำคัญในอดีต เช่น โบราณวัตถุสถาน กองหินโบราณ วัด โบสถ์ ประสาทราชวัง พระที่นั่ง อนุสรณ์สถาน บ้านของบุคคลสำคัญ เช่น นายกรัฐมนตรี ประธานาธิบดี ผู้กอบกู้ชาติ กวี นักร้อง เป็นต้น

2.2.2 ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และพาณิชยกรรม หมายถึง สถานที่ที่สร้างขึ้นเพื่อจุดประสงค์ในการผลิตสินค้าหรืออุตสาหกรรมที่นักท่องเที่ยวสนใจไปเที่ยวชม ได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรม เช่น โรงโม่ โรงเปียร์ โรงกลั่นสุรา เหมือง หรือสถานที่ที่สร้างขึ้นเพื่อจุดประสงค์เชิงเกษตรกรรมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น อ่างเก็บน้ำ เขื่อน สวนเกษตร สวนผลไม้ ตลอดจนอาคารหรือสถานที่เชิงพาณิชย์ เช่น ตึกเอ็มไพร์สเตท (Empire State Building) ในประเทศสหรัฐอเมริกา อาคารเปตนาส (Petonas) ที่ตั้งธนาคารแห่งชาติของประเทศมาเลเซีย ธนาคารแห่งประเทศไทยในบริเวณ วังบางขุนพรหม ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาตลาดน้อยที่เคยเป็นสำนักงานแห่งแรก เป็นต้น

2.3 ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อจุดประสงค์เฉพาะการท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่หรือกิจกรรมที่สร้างขึ้นสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อให้ความรู้หรือความเพลิดเพลินหรือพักผ่อนหย่อนใจ เช่น สวนสนุก สวนสนุกรูปแบบเฉพาะ (Theme park) สวนสัตว์ซาฟารี ศูนย์วัฒนธรรม ศูนย์หัตถกรรม สถาบันเทวพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฯลฯ

2.4 ทรัพยากรการท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม เทศกาลและประเพณี หมายถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม งานประเพณี ตลอดจนรูปแบบการดำเนินชีวิต เช่น วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของบ้านกระเหรี่ยง จังหวัดแม่ฮ่องสอน บ้านลาวโซ่ง จังหวัดเพชรบุรี งานประเพณีสงกรานต์ จังหวัดเชียงใหม่ งานประเพณีชักพระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี งานประเพณีแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี พิธีกรรมทางศาสนา งานแข่งกีฬา เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่ต้องนำมาพัฒนาให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวซึ่งเรียกว่า ทูนิ องค์การการท่องเที่ยวโลก (UNWT, 2007) ได้แบ่งทรัพยากรท่องเที่ยวออกเป็น 4 ชนิด

1. ทรัพยากรท่องเที่ยวที่จับต้องได้ (Tangible Resources) ประกอบด้วย สิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในเมือง หรือสถานที่นั้น ๆ หากขาดแหล่งท่องเที่ยวความน่าสนใจทางการท่องเที่ยวก็จะลดน้อยลงไป หรืออาจจะไม่เกิดการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม งานกิจกรรมประเพณี กิจกรรมด้านการกีฬา เป็นต้น สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว เช่น การ

เชื่อมต่อระบบการคมนาคมในการเดินทางทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ ส่วนโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบสาธารณูปโภคในแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย ห้องน้ำในแหล่งท่องเที่ยว ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว สถานที่จอดรถ เป็นต้น

2. ทรัพยากรท่องเที่ยวที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Resources) ประกอบด้วย ภาพลักษณ์ เครื่องมือ วัฒนธรรม เป็นต้น ภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยวช่วยดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ เช่น ภาพลักษณ์กรุงเทพฯ เป็นเมืองคัมค่าเงิน (Value for money) ภาพลักษณ์ด้านการบริการที่ดี เช่น ประเทศไทยได้ชื่อว่าผู้คนเป็นมิตร ผู้คนยิ้มง่าย (Land of Smile) ภาพลักษณ์ความเป็นเมืองที่ปลอดภัยของนักท่องเที่ยว หรือภาพลักษณ์ที่ผู้คนมีอัธยาศัยในการให้การต้อนรับนักท่องเที่ยว วัฒนธรรมก็นับเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่จับต้องไม่ได้ แต่นักท่องเที่ยวสามารถรู้สึกถึงความแตกต่างของพื้นที่นั้นได้ เช่น วัฒนธรรมการต้อนรับที่อ่อนน้อมและเป็นกันเองของชาวเชียงใหม่ วัฒนธรรมการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ชนเผ่าทางภาคเหนือ หรือวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการกิจกรรมงานประเพณี เช่น กิจกรรมลอยกระทง ที่จังหวัดสุโขทัย วัฒนธรรมแห่ผ้าขึ้นธาตุ ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นต้น

3. ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources) ได้แก่ ประสบการณ์ แรงจูงใจ ระดับของการบริการ เป็นต้น มนุษย์เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีค่าและมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะประสบการณ์ที่มีอยู่ในแต่ละคน เช่น ผู้นำชุมชนหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 12 อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส ในอดีตเคยเป็นสมาชิกของพรรคคอมมิวนิสต์มาลายา หลังจากที่เจรจาสงบศึกกับรัฐบาลมาเลเซียแล้ว ทางชาวไทยได้จัดสรรพื้นที่ทำกินให้กับผู้คนกลุ่มดังกล่าว และชุมชนได้ช่วยมาทำงานด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งผู้ใหญ่ได้มาเป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยวภายในชุมชนโดยไม่เพียงแต่นำเที่ยวภายในชุมชน แต่ยังสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ที่ตนเองเคยใช้ชีวิตในป่ามาเล่าให้นักท่องเที่ยวได้รับฟัง นอกจากนั้น ประสบการณ์สมัยการเป็นทหารป่า ยังถ่ายทอดออกเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้อีกด้วย

4. ทรัพยากรทางการเงิน (Financial Resources) หมายถึงทุนทางการเงินที่สามารถนำมาลงทุนในด้านการท่องเที่ยว ในการจัดการท่องเที่ยวในระดับชุมชน มีชุมชนหลายที่ได้ระดมทุนในรูปของหุ้นของสมาชิกของคนในชุมชนมาลงทุนเพื่อจัดการท่องเที่ยวร่วมกันเช่น บ้านบ่อเจ็ดลูก อำเภอละงู จังหวัดสตูล ชาวบ้านได้ลงทุนกันสร้างรีสอร์ตชุมชน (Eco lodge) เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว โดยแต่ละบ้านได้สลับปรับเปลี่ยนมาบริการนักท่องเที่ยว และปันผลกำไรให้กันและกันตามช่วงเวลาที่กำหนด

ส่วนที่ 3

รายงานการดำเนินงาน

การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวจากชุมชนตาพะเยาสู่ป่าฮาลา-บาลา อำเภอฮารโต จังหวัดยะลา มีผลการศึกษาในแต่ละกิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การจัดประชุมเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ความเป็นมาของโครงการวิจัย

1) ชื่อกิจกรรม การจัดประชุมเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ความเป็นมาของโครงการวิจัย

2) วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อชี้แจงการจัดทำโครงการวิจัยการท่องเที่ยวบ้านตาพะเยา สู่ป่าฮาลา-บาลา
- (2) เพื่อแบ่งการรับผิดชอบโครงการแต่ละชุมชน

3) วิธีดำเนินการ

ก่อนการจัดประชุมทีมวิจัยได้หารือร่วมกันในการเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้าร่วมประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์การจัดทำโครงการดังกล่าว หลังจากนั้นได้ทำหนังสือเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐ ในส่วนของชุมชนได้บอกแจ้งด้วยวาจาในการเข้าร่วมประชุม และหลังจากเสร็จสิ้นการประชุมทีมวิจัยได้สรุปผลการจัดประชุมร่วมกัน

4) ผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 35 คน ประกอบด้วย

- ตัวแทนจากอุทยานแห่งชาติเขื่อนบางลาง
- ตำรวจตระเวนชายแดนที่ 445
- ตัวแทนจากสถานีตำรวจภูธรแม่หวาด
- ตัวแทนจากกรมการปกครองอำเภอฮารโต
- ตัวแทนจากอบต.แม่หวาด
- ผู้นำชุมชน
- ชาวบ้านในชุมชนบ้านตาพะเยา
- คณะนักวิจัย
- ผู้ประสานงานโครงการฯ ดร.ปรัชญากรณ์ ไชยคช และคณะ

5) **สถานที่จัดประชุม** ในการจัดประชุมเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการได้ใช้ศาลากลางหมู่บ้านตาพะเยาเป็นสถานที่จัดประชุมเนื่องจากมีความพร้อมด้านอุปกรณ์ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องเสียง เป็นต้น โดยจัดขึ้นเมื่อวันที่ 17 มกราคม 2559 เวลา 10.00-14.00 น.

6) **ผลที่ได้จากการทำกิจกรรม** ในการจัดประชุมครั้งนี้คณะนักวิจัยได้นำเสนอความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของโครงการ พร้อมกับแจกเอกสารรายละเอียดโครงการ วัตถุประสงค์และแผนการดำเนินโครงการให้ที่ประชุมรับทราบ และช่วงหนึ่งของเอกสารได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน บ้านตาพะเยา และได้มีเสียงคัดค้านจากที่ประชุมว่า ประวัติความเป็นมาผิดเพี้ยนจากความเป็นจริง ในที่ประชุมจึงได้สอบถามและแก้ไขให้ถูกต้อง โดยสอบถามจากชาวบ้านและผู้รู้ถึงประวัติความเป็นมา และทางหัวหน้าทีมสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยท้องถิ่น ดร.ปรัชญากรณ์ ไชยคช ได้พูดคุยถึงสำคัญของการทำวิจัยชุมชนว่า เป็นอย่างไร และชุมชนจะได้อะไรบ้างจากส่วนนี้ จากนั้นผู้ใหญ่บ้าน บ้านตาพะเยาได้พูดคุยถึงเรื่องประโยชน์ที่ได้จากการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้ามาในหมู่บ้านว่าพี่น้องในพื้นที่ที่จะมีรายได้เพิ่มขึ้น จากการขายสินค้าที่มีอยู่ในชุมชนผู้ประกอบการ เรือและแพในพื้นที่ที่จะมีรายได้ ปฏิบัติการของผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่ก็สนใจและรับฟังผลการชี้แจงความเป็นมาของโครงการจัดทำโครงการ

หลังจากการประชุมทำความเข้าใจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชาวบ้านแล้ว คณะนักวิจัยได้ประชุมร่วมกันเพื่อแบ่งงานกันทำโดยมีตัวแทนจากหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 7 และหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9 ที่เป็นทีมวิจัยเพื่อแบ่งงานกันทำและกำหนดลงพื้นที่สำรวจแหล่งท่องเที่ยวตามที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย เกาะทวด หมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 7 หมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9 และป่าฮาลา-บาลา

กิจกรรมที่ 2 การสำรวจศักยภาพการท่องเที่ยว

1) ชื่อกิจกรรม การสำรวจศักยภาพการท่องเที่ยวในพื้นที่เขื่อนบางลาง หมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 7 หมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9 และป่าฮาลา-บาลา

2) วัตถุประสงค์

- เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวจากหมู่บ้านตาพะเยาสู่ป่าฮาลา-บาลา
- เพื่อศึกษากลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

3) วิธีดำเนินการ

- ก่อนการลงพื้นที่สำรวจศักยภาพการท่องเที่ยว คณะนักวิจัยได้หารือร่วมกันเพื่อวางแผนในการสำรวจ โดยเริ่มจากการกำหนดวัน เส้นทาง สถานที่ที่ต้องสำรวจ บุคคลที่ต้องติดต่อประสานงาน อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ

- ระหว่างการสำรวจ คณะนักวิจัยได้จัดหาเรือ 1 ลำ เพื่อใช้เป็นพาหนะเดินทาง จัดเตรียมอุปกรณ์ในการเดินทาง โดยได้จัดเตรียมแบบสำรวจและแบบสอบถามเบื้องต้นเพื่อนำไปสอบถามในการจัดเก็บข้อมูล ซึ่งในการสำรวจศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวนอกจากจะใช้แบบเช็คลิสต์รายการต่างๆ ตามสถานที่ท่องเที่ยวแล้ว บางพื้นที่ยังได้จัดเวทีประชุมกลุ่มย่อยผู้ที่เกี่ยวข้องระหว่างเส้นทางเพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นที่ และที่คณะนักวิจัยได้นำกล้องถ่ายรูปเพื่อไปบันทึกภาพอีกด้วย

- หลังจากการลงพื้นที่เพื่อสำรวจศักยภาพการท่องเที่ยวจากชุมชนตาพะเยาสู่ป่าฮาลา-บาลา คณะนักวิจัยได้ช่วยกันสรุปข้อมูลที่ได้จากการสำรวจดังกล่าวจัดทำเป็นเอกสารรายงานความก้าวหน้า

4) ผู้เข้าร่วมเดินทางสำรวจ ประกอบด้วย

ทีมคณะนักวิจัย 8 คน

เครือข่ายนักวิจัยจากชุมชนบ้านท่าประดู่ อำเภอนาทวี 3 คน

ผู้แทนจากสกว. และผู้ประสานงาน 3 คน

5) สถานที่ในการสำรวจ ประกอบด้วย

(1) เกาะหวด

(2) หมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 7

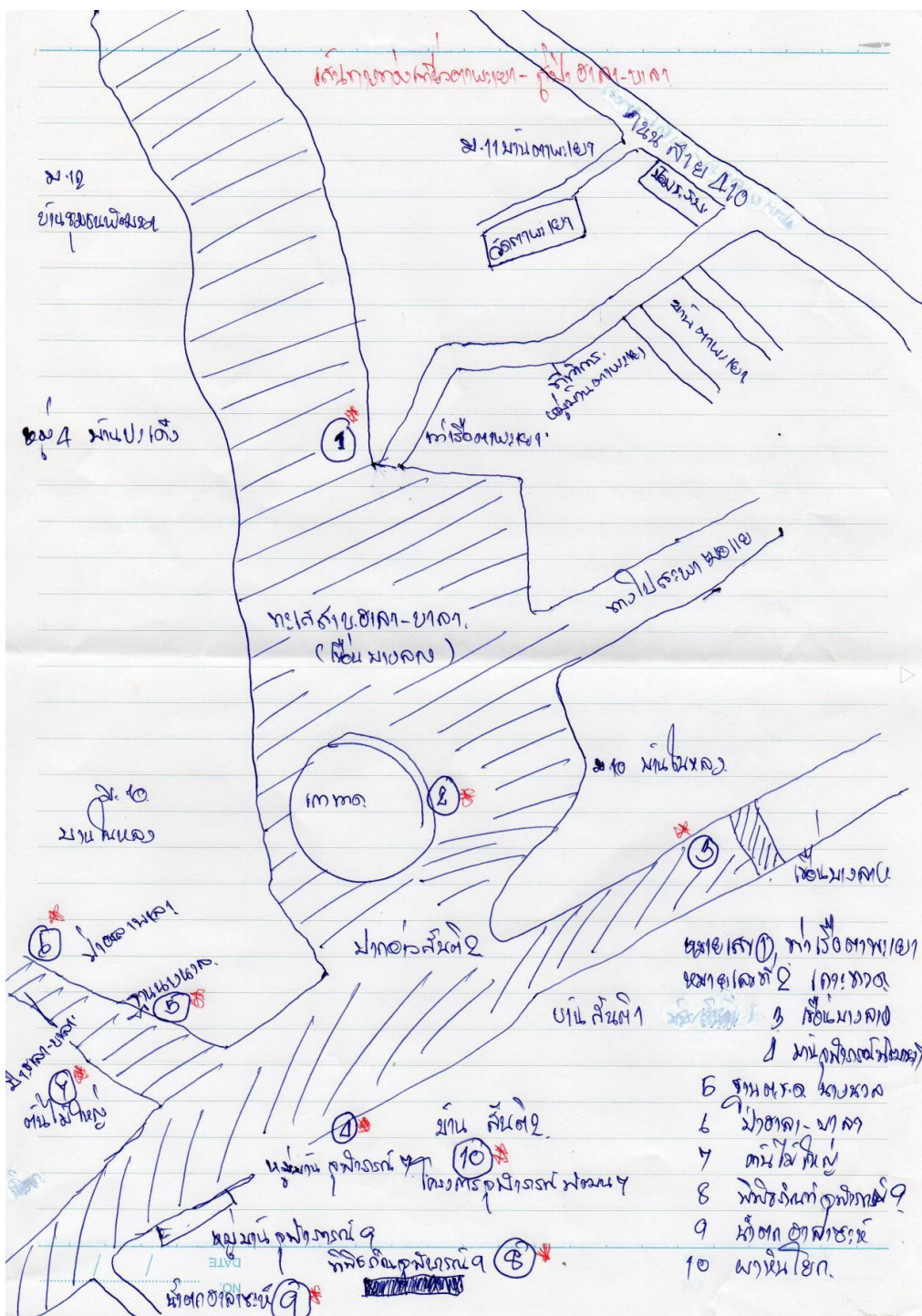
(3) หมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9

(4) ป่าฮาลา-บาลา

พื้นที่ดังกล่าวต้องใช้เรือในการเดินทาง และเชื่อมกับรถยนต์ในบางพื้นที่ ซึ่งการสำรวจได้ดำเนินการระหว่างวันที่ 19-21 กุมภาพันธ์ 2559

6) ผลที่ได้จากการทำกิจกรรม ผลที่ได้จากการสำรวจศักยภาพการท่องเที่ยวจากชุมชนตาพะเยาสู่ป่าฮาลา-บาลา แบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ คือ แผนที่ ประวัติที่มาของแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง และ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) แผนที่การท่องเที่ยวจากชุมชนตาพะเยาสู่ป่าฮาลา-บาลา

(2) ประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว

1. เกาะทวด ความเป็นมา ทวดบุญเกียะ ประมาณ 2523 เมื่อก่อนทวดก็อยู่บนเกาะทวดวัดคงคานิมิต อยู่หน้าวัดทางเข้าบ้านวังไทร ใช้เวลาประมาณครึ่งชั่วโมง ตอนนั้นยังไม่ทราบว่าใครเป็นคนตั้ง เมื่อก่อนมีการนำ

ข้าวเปลือกมาถวายทุกปี ตรงกับวันเสาร์วันอาทิตย์ไม่เป็นวันคู่ให้เป็นวันคี่ เดือน 4 ข้างแรม เป็นวันไหว้ทวด เครื่องเส้นไหว้ เป็นของหวาน เป็นข้าวผลไม้ เป็นความเชื่อว่าหากไหว้แล้วจะทำให้มีผลผลิตในปีต่อไป มีหมอเป็นคนไหว้ (หมอเล็ก) ปัจจุบันหมอลอยเป็นคนไหว้ต้นไม้ใหญ่พันเกาะทวด เกาะปลักทำให้ชาวบ้านไม่กล้าโค่น ตอนทหารมาเลฯ มาค้นบ้านทวดเป็นงูจงอางมากัดหัวทหารมาเลฯ ตาย บริเวณข้างล่างเป็นหมู่บ้านแม่หวาด อยู่เป็น ทางเข้าวังไทร พระพุทธรูปบนเกาะ นำมาตั้งประมาณเกือบ 10 ปี เพื่อทำกิจกรรมของคนไทยนับถือศาสนาพุทธ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่และสักการะของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนเกาะทวด

2. บ้านแม่หวาด ความเป็นมา ปัจจุบันในวัดคงคามนิมิต ก็ยังอยู่ได้แต่ไม่มีตัวอาคาร เพราะรื้อออกหมดแล้ว หมู่บ้านแม่หวาด เป็นส่วนหนึ่งของเขื่อนบางลาง คือ สถานที่เผาศพอุปัชฌาย์ขุน (เป็นพระอุปัชฌาย์ของสมัยนั้น) ด้านในเป็นบ้านวังไทรมี โรงเรียน ตชด.สังวาลวิทย์ 4 ปัจจุบันย้ายแล้ว มีชาวบ้านประมาณ 100 ครั้ว สมัยก่อนมีผู้ใหญ่บ้านชื่อนายเล็ก ไชยเกตุ ปัจจุบันมีนายมงคล ศรีจันทร์ เป็นผู้ใหญ่บ้าน เป็นกิ่งอำเภอธารโต จังหวัดยะลา ผู้ก่อตั้งหมู่บ้านแม่หวาดเดิมชื่อแม่หวาด ส่วนมากจะเป็นคนมาเลฯ นาข้างมาเลี้ยง และโดยเริ่มแรกมีประมาณ 3 ครั้วเรือน สกูล เริ่มแรกที่แม่หวาดเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2559 ได้มีการจัดพิธีไหว้ทวดของคนในพื้นที่และผู้ประกอบการ และนาอาหารมาถวายทวด พร้อมขอขมาจากทวดในรอบ 1 ปี มีชาวบ้านไปร่วมประมาณ 150 คน มีนายบุญเติมภู่ รองเลือน ตำแหน่ง นายอำเภอธารโต พร้อมปลัดอำเภอ ตำรวจตระเวนชายแดน ผู้ประกอบการ

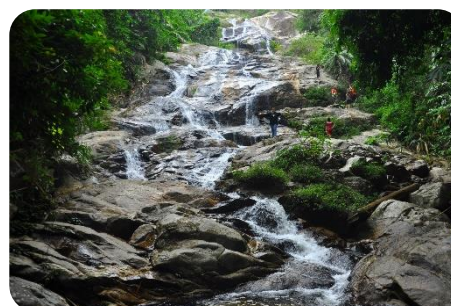
ท่องเที่ยว ซึ่งในตอนเช้ามีการตักบาตรพระสงฆ์ จำนวน 3 รูป บ่ายโมงเริ่มพิธีไหว้ทวดเสร็จกิจกรรมเวลาประมาณ บ่าย 3 โมง

3. ชุมชนบ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9 หมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9 เดิมที พรรคคอมมิวนิสต์มาลายา ได้ ยุติการต่อสู้ด้วยอาวุธ และสลาย กองทัพออกมาเป็นผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย ตามข้อตกลงสัญญาสันติภาพ 3 ฝ่าย เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2532 กองทัพภาคที่ 4 โดยกองพลทหารราบที่ 15 ได้จัดทำโครงการรับผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย เพื่อ รองรับผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย โดยโครงการดังกล่าวมีระยะเวลา 6 ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2533 – 2538 โดยจัดตั้ง หมู่บ้านขึ้น 4 หมู่บ้าน เรียกว่าหมู่บ้านรัตนกิตติ 1-2-3 และ 4 ตามลำดับ ต่อมา ดร.สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้า จุฬาภรณ์ ทรงมีพระราชประสงค์ จะทำการพัฒนาโครงการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและชีวิตความเป็นอยู่ของ ราษฎร ในพื้นที่ จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส เพื่อเกิดความมั่นคงในพื้นที่ตามแนวชายแดน จึงทรงโปรดรับหมู่บ้าน รัตนกิตติ1 เป็นหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9 เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2535 มีพื้นที่ทั้งหมด 2,775 ไร่ จัดสรรที่ดินทำกิน ครอบครัวละ 15 ไร่ มีจำนวน 135 ราย ผู้ใหญ่บ้านคนแรกชื่อ นายวิริยะ วิหาญ ตอนไม่เป็นทางการชื่อนายหะมะ ตายี ปัจจุบันมีประชากรอาศัยอยู่ประมาณ 292 คน มีครัวเรือน 107 ครัวเรือน (สำรวจเมื่อวันที่ 7 กันยายน 2555) สถานที่ท่องเที่ยว

- พิพิธภัณฑ์จุฬาภรณ์พัฒนา 9 ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2544 หรือ ค.ศ.2001
- น้ำตกจุฬาภรณ์ 9 (ฮาลาชะห์)
- ต้นไม้ใหญ่ เป็นต้นขี้พลึง ภาษาล้านมีความใหญ่ ขนาดรอบพอน (ภาษาล้าน) 35 คนโอบ เดินขึ้นจากน้ำ ระยะทางประมาณ 400 เมตร เป็นไม้เนื้ออ่อนอยู่บริเวณทางเข้าคลองน้ำใสในเขตป่าฮาลา-บาลา

ต้นไม้ใหญ่

น้ำตกฮาลาชะห์

พิพิธภัณฑ์ชุมชน

4. หมู่บ้านจุฬารณพัฒนา 7

ความเป็นมา เมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2535 สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์อัครราชกุมารี ทรงพระราชทานพระราชดำริ กับนายวิสุทท์ สิงห์ขจรกุล ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา โดยสรุปประเด็นได้ดังนี้ ด้วยป่าไม้ให้จัดสร้างเรือนเพาะขยายพันธุ์ไม้โดยจัดตั้งศูนย์เพาะชำกล้าไม้ สำหรับขยายกล้าไม้ฝึกความรู้เรื่อง การเพาะชำ และเป็นที่ทัศนศึกษา สำหรับนักเรียนและประชาชนทั่วไป

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งหมู่บ้าน

- 1) เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า และรวบรวมขยายพันธุ์พืชหายากที่ใกล้จะสูญพันธุ์
- 2) เพื่อปลูกป่าฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และรักษาต้นน้ำลำธารให้อุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืนต่อไป
- 3) ส่งเสริมการปลูกไม้ใช้สอยโดยการเพาะชำกล้าไม้ เพื่อแจกจ่ายให้ราษฎร
- 4) อบรมเพื่อให้ได้ความรู้ด้านการอนุรักษ์ ด้านการขยายพันธุ์พืชและส่งเสริมอาชีพเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร ในพื้นที่โครงการ

หมู่บ้านจุฬารณพัฒนา 7 ตั้ง อยู่ ที่ หมู่บ้านเขื่อนบางลาง บ้านสันติ 2 หมู่ที่ 4 ตำบลเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา อำเภอรารโต จังหวัดยะลา โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบประกอบด้วย สำนักงานป่าไม้จังหวัดยะลา และสำนักงานป่าไม้เขตปัตตานี เริ่มดำเนินการเมื่อปี 2536

สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญภายในหมู่บ้าน

5. ป่าฮาลา-บาลา - ป่าฮาลา-บาลา เป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ คือส่วนหนึ่งของปผืนสุดท้ายปลายด้ามขวาน ได้รับ การประกาศเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เคียงกันคือป่าฮาลาบาลา ในเขตอำเภอเบตง จังหวัดยะลา และ อาเภอยะ เนะ จังหวัดนราธิวาส พื้นที่ครอบคลุมอำเภอแว้ง อำเภอสุคีริน จากเดิมนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและ

ศึกษา ธรรมชาติรู้จักป่าฮาลา-บาลาในนามเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา ซึ่งได้รับประกาศจัดตั้งอย่างเป็นทางการ เมื่อปี พ.ศ.2539 ในแนวเขตชายแดนไทย-มาเลเซีย มีพื้นที่ครอบคลุมแนวเขาสันกาลาคีรี อีกด้านหนึ่ง ผู้คนรู้จักป่าฮาลา-บาลาในชื่อสวนพระนามาภิไธย ภาคใต้ส่วนที่ 2 ในสถานะป่าดิบชื้น ที่อุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์สัตว์ป่าและนกหายากนานาชนิด และเป็นที่อาศัยของคนพื้นเมืองเดิม(โอรังอัสลี) ที่ถูกเรียกขานกันว่า ซาไก มีพื้นที่ขนาดใหญ่อยู่ในแนวรอยต่อระหว่างจังหวัดยะลาและนราธิวาส เป็นต้นกำเนิดของแหล่งน้ำในเขื่อนบางลาง สัตว์ป่าในเขื่อนมีนกเงือก กระซู่ สมเสร็จ กระตัง เสือโคร่ง เสือลายเมฆ เลียงผา ช้างป่า ส่วนพันธุ์ไม้ในพื้นที่นี้ส่วนมากจะเป็นพืชในวงศ์ยาง เช่น ยางวาด กระบาก สยาแดง สยาขาว สยาเหลือง ไข่เขียว ตะเคียน ชันดาแมงไม้ขนาดใหญ่มี หยี ทองบั้ง หลุมพอ กระบก กุหลิม หรือกระเทียมตานี ยวน และกฤษณา เป็นต้น

กิจกรรมการดูสัตว์ในเขตป่าฮาลา-บาลา ที่พบได้ประจำคือ นกเงือกในช่วงลูกไทรสุก กระตัง ในช่วงเช้า และตอนเย็น ของป่าฮาลา-บาลา

6. ทะเลหมอกอัยเยอร์เวง ตั้งอยู่ตำบลอัยเยอร์เวง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ในเขตพื้นที่ของเขामะโครเวฟ กิโลเมตรที่ 32 มีความสูงกว่าระดับน้ำทะเล 2,038 ฟุต นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวชมทะเลหมอกได้ตั้งแต่ช่วงเช้ามืดของทุกวัน ในพื้นที่ใกล้เคียงบริเวณยัดเขาซุนงซีลีปิต (ซุนงสาลี) นักท่องเที่ยวต้องเดินเท้าขึ้นไปบนยอดเขาและสามารถชมทะเลหมอกได้ 360 องศา ซึ่งมองเห็นพื้นน้ำในเขื่อนบางลาง และผืนป่าฮาลา-บาลา

7. สะพานข้ามทะเลสาบเขื่อนบางลาง สร้างเมื่อปี 2553 และเปิดให้บริการเมื่อเดือนธันวาคม 2555 ขนาดความกว้าง 15.7 เมตร ความยาว 264 เมตร ซึ่งสะพานแห่งนี้ได้ช่วยทำให้การสัญจรไปมาของประชาชน นักท่องเที่ยว การขนส่งสินค้า และผลิตผลทางการเกษตรจากตัวเมืองยะลาไปอำเภอเบตง มีความสะดวกยิ่งขึ้น โดยสามารถย่นระยะทางได้ 9.5 กิโลเมตร หรือประมาณ 30 นาที จากการใช้เส้นทางเดิม นอกจากประโยชน์จากการคมนาคมขนส่งแล้ว นักท่องเที่ยวสามารถชมวิวทิวทัศน์ที่สวยงามของเขื่อนบางลางได้อีกด้วย

8. ทะเลสาบธารโต เป็นทะเลสาบเหนือเขื่อนบางลาง เกิดจากการกักน้ำท่วมเป็นบริเวณกว้าง มีความกว้างประมาณ 2 กิโลเมตร ยาว 6 กิโลเมตร มีทิวทัศน์และบรรยากาศที่สวยงามแปลกตาด้วยต้นไม้ไผ่พันน้ำ ในช่วงฤดูที่น้ำลด นอกจากนี้ยังมีเกาะเล็กๆ อีกหลายเกาะที่โผล่พ้นน้ำกระจายอยู่ทั่วทะเลสาบ

ในเขตป่าฮาลา-บาลา จะมีฐานตำรวจตระเวนชายแดน ตั้งอยู่ 2 ฐาน คือ ฐานบนและฐานนางนวล (ฐานล่าง) ทั้งสองฐานจะมีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ตลอดเวลา

ที่พักหมู่บ้านบ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9

- ห้องขนาดเล็ก ราคา 350 บาทต่อคืน พักได้จำนวน 3 คน
- ห้องขนาดใหญ่ ราคา 450 บาทต่อคืน พักได้จำนวน 4 คน

สถานที่ท่องเที่ยว

- พิพิธภัณฑ์จุฬาภรณ์พัฒนา 9 ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2544 หรือ ค.ศ. 2001

(3) กิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง

เส้นทางการท่องเที่ยวจากบ้านตาพะเยาสู่ป่าฮาลา-บาลา มีแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมดังนี้

1. เกาะหวด กิจกรรมชมวิว ถ่ายภาพ สำหรับผู้ที่นับถือศาสนาพุทธนัมัสการพระพุทธรูป เล่นน้ำพายเรือ แคนนู
2. หมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 7 กิจกรรมชมวิว ถ่ายภาพ ที่พักรีสอร์ท พายเรือแคนนู ชมทะเลหมอก ผาหินโยก
3. หมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9 กิจกรรมชมมัจฉาฮาลาชะห์ ชมพิพิธภัณฑ์
4. ป่าฮาลา-บาลา กิจกรรมชมต้นไม้ใหญ่ ขนาด 35 คนโอบ ชมเผ่าชาไก กระทั่ง เล่นน้ำที่คลองมู๊ไส
5. ปัจจุบันมีการค้นพบน้ำพุร้อนที่บ้านตาคา สันติ 2 แต่ยังไม่ได้เปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยว

(4) สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ การเดินทางไปท่องเที่ยวที่ป่าฮาลา-บาลา นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางโดยใช้เรือ แพ ในการเดินทาง เนื่องจากมีความสะดวกและสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้โดยง่าย นอกจากนี้ยังสามารถใช้เป็นที่พักแรมในยามค่ำคืนได้ด้วย สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวตามเส้นทางท่องเที่ยวจากตาพะเยาสู่ป่าฮาลา-บาลาที่มีอยู่สามารถสรุปได้ดังนี้

4.1 แพ ที่ให้บริการในเขื่อนบางลาง ได้แก่

4.1.1 แพรนากร ของนายสุภาพ คงบัณฑิต

- สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ 30 คน
- จากตาดะเยาล่องไปป่าฮาลา-บาลา ราคา 14,000.- บาท ราคานี้ไม่รวมอาหาร
- จากตาดะเยาล่องไปเกาะทวด ราคา 4,000.- บาท ราคานี้ไม่รวมอาหาร
- มีคนแพ 4 คน
- ค่าอาหารหัวละ 150 บาทต่อมือต่อคน
- มีคาราโอเกะ แพเล่นน้ำ ฟินนอน ห้องน้ำ พร้อมชูชีพ บริการฟรี

4.1.2 แพแสงอรุณ ของนายอรุณ พรหมศักดิ์

- สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ 20 คน
- ล่องไปป่าฮาลา-บาลา ราคา 12,000.- บาท ราคานี้ไม่รวมอาหาร
- ล่องไปเกาะทวด ราคา 4,000.- บาท ราคานี้ไม่รวมอาหาร
- มีคนแพ 3 คน
- ค่าอาหารหัวละ 150 บาทต่อมือต่อคน
- มีคาราโอเกะ เรือตกเบ็ด ฆู ฆูแซ้ง ฟินนอน ห้องน้ำ พร้อมชูชีพ บริการฟรี

4.1.3 แพบ้านตาพะเยา เป็นของหมู่บ้านตาพะเยา

- สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ 20 คน
- ล่องไปในระยะเส้นทางใกล้ จนถึงเกาะทวด ราคา 4,000.- บาท ราคานี้ไม่รวมอาหาร
- มีคนแพ 3 คน
- ค่าอาหารหัวละ 150 บาทต่อมือต่อคน

4.1.4 แพฮาลา-บาลา

- สามารถรับผู้โดยสารประมาณ 40 คน
- โดยมีโปรแกรมให้บริการ จำนวน 2 วัน 1 คืน จากบ้านตาพะเยา เข้าป่าฮาลา-บาลา
- ราคา 16,000.-บาท

4.1.5 แพแบบแอ บ้านสันติ 2

- สามารถรับผู้โดยสารประมาณ 60 คน
- โดยมีโปรแกรมให้บริการ จำนวน 2 วัน 1 คืน
- ราคา 20,000.-บาท ค่าอาหารคนละ 150 บาทต่อมือต่อคน ฟรีผู้ดื่ม ฐ์แข็ง

4.1.6 แพบ้านจุฬารักษ์พัฒนา 9

- สามารถรับผู้โดยสารไม่เกิน 30 คน

- แพออกจากจุฬารณพัฒนา7ล่องเข้าเขตป่าฮาลา-บาลา เข้าไปเย็นกลับ
- ราคา 2,500.-บาท ค้างคืน 5,500.-บาท

4.2 เรือ

4.2.1 เรือเทพพิทักษ์ – บาแล ของคุณนายดาว

- ลักษณะเรือลำใหญ่
- สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 60 คน
- ล่องไปป่าฮาลา-บาลา จำนวน 2 วัน 1 คืน ราคา 30,000.- บาท ราคาไม่รวมอาหาร
- ล่องไปป่าฮาลา-บาลา ไปเช้าเย็นกลับ ราคา 20,000.- บาท ราคาไม่รวมอาหาร
- มีคนเรือ 3 คน
- ค่าอาหารหัวละ 150 บาทต่อมือต่อคน
- มีบริการห้องคาราโอเกะ ห้องประชุมสัมมนา มีพัดลม เรือเล็ก เรือแคนู ภู ภูแข่ง ที่นอน ห้องครัว พร้อมเสื้อชูชีพ บริการฟรี

4.2.2 เรือ ป.ทรัพย์เจริญ

- ลักษณะเรือหางยาวมีหลังคา ขนาดกลาง
- สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 20 คน
- เดินทางไปเกาะหวด ไปเข้าเย็นกลับ ผู้โดยสารไม่เกิน 5 คน เหม่าจ่าย 500 บาทต่อครั้ง ผู้โดยสาร 6 คน ขึ้นไป คิดเพิ่มคนละ 100 บาท ราคาไม่รวมอาหาร
- ไปป่าฮาลา-บาลาไปเข้าเย็นกลับ ผู้โดยสารไม่เกิน 10 คน เหม่าจ่าย 4,000.-บาท ผู้โดยสาร 11 คน ขึ้นไป คิดเพิ่มคนละ 400 บาท ราคาไม่รวมอาหาร
- ค่าอาหารหัวละ 150 บาทต่อมื้อต่อคน
- มีบริการน้ำ น้ำแข็ง ฟรีตลอดการเดินทาง
- *โปรแกรมพิเศษ ผู้โดยสาร 10 คนขึ้นไปคิดราคาคนละ 1,400.-บาท
- มีบริการที่พัก พร้อม อาหาร 3 มื้อ ค่าเรือชมพิพิธภัณฑ จุฬารณ 9 ชมหินโยก ทะเลหมอก ต้นไม้ใหญ่ ชมนกเหียง กระทิง ป่าฮาลา-บาลา คลองน้ำใส เกาะหวด
- มีคนเรือ 2 คน

4.2.3 เรือร้าน เจเจ มินางสาวกรรณกาญจน์ นวลเจริญ เป็นเจ้าของเรือ

- ลักษณะเรือหางยาวมีหลังคา ขนาดกลาง
- สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 8 คน
- เดินทางไปเกาะหวด ไปเข้าเย็นกลับ ผู้โดยสารไม่เกิน 5 คน เหม่าจ่าย 500.-บาทต่อครั้ง ผู้โดยสาร 6 คน ขึ้นไป คิดเพิ่มคนละ 100.-บาท ราคาไม่รวมอาหาร
- เดินทางไปป่าฮาลา-บาลาไปเข้าเย็นกลับ เหม่าจ่าย 2,500.-บาท ราคาไม่รวมอาหาร
- มีน้ำ น้ำแข็ง ชูชีพ บริการฟรี
- มีคนเรือ 2 คน

4.2.4 เรือหางยาว

- ลักษณะเรือหางยาว ขนาดเล็ก
- สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 6 คน
- เดินทางไปเกาะหวด ไปเข้าเย็นกลับ ผู้โดยสารไม่เกิน 5 คน เหม่าจ่าย 500.-บาทต่อครั้ง ผู้โดยสาร 6 คน ขึ้นไป คิดเพิ่มคนละ 100.-บาท ราคาไม่รวมอาหาร

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับที่พัก

- ญาติรีสอร์ท สถานที่ตั้ง หัวสะพานใหม่ ลักษณะบ้านเดี่ยว 3 หลัง ค่าห้องราคาคืนละ 500.- บาท พักได้ 2 คน ห้องแถว 1 หลัง สามารถพักได้ 10 คน ๆ ละ 100.-บาทต่อวันต่อคืน
- ที่พักหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9 ห้องขนาดเล็ก ราคา 350 บาทต่อคืน พักได้จำนวน 3 คน ห้องขนาดใหญ่ ราคา 450 บาทต่อคืน พักได้จำนวน 4 คน
- บ้านพักรับรอง หมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 7 ค่าใช้จ่ายเป็นค่าบำรุงสถานที่

สถานการณ์ท่องเที่ยวจากตาพะเยาสู่ป่าฮาลา-บาลา ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวผ่านเข้าออกหมู่บ้านตาพะเยาเฉลี่ยสัปดาห์ละ 300 คน และทางหมู่บ้านได้มีการจัดเก็บรายได้จากผู้ให้บริการเรือและแพ ดังนี้

- เรือใหญ่ เที่ยวละ 100 บาท
- แพ หลังละ 50 บาท- เรือเล็ก ลำละ 30 บาท โดยมีคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นคนจัดเก็บรายได้

สถิติของนักท่องเที่ยว ช่วงเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2559 โดยประมาณ

ที่	วัน เดือน ปี	ชื่อผู้ประกอบการ	จำนวน นักท่องเที่ยว	ราคา (บาท)	สถานที่
1	วันที่ 1 มกราคม 2559	แพแสงอรุณ	20 คน	3,500.-บาท	เกาะทวด
2	วันที่ 1 มกราคม 2559	เรือ ป.ทรัพย์เจริญ	15 คน	6,000.-บาท	ฮาลา-บาลา
3	วันที่ 1 มกราคม 2559	ชุดเจ้พา	10 คน	4,000.-บาท	ฮาลา-บาลา

4	วันที่ 2-3 มกราคม 2559	เรือ ป.ทรัพย์เจริญ	10 คน	14,000.-บาท	ฮาลา-บาลา
5	วันที่ 3 มกราคม 2559	เรือ เจ เจ มาร์ค	6 คน	2,500.-บาท	ฮาลา-บาลา
6	วันที่ 5 มกราคม 2559	เรือ เทพพิทักษ์บาแล	60 คน	30,000.-บาท	ฮาลา-บาลา
7	วันที่ 15 มกราคม 2559	เรือ ป.ทรัพย์เจริญ	11 คน	15,400.-บาท	ฮาลา-บาลา
8	วันที่ 23-24 มกราคม 2559	เรือ ป.ทรัพย์เจริญ	15 คน	21,000.-บาท	ฮาลา-บาลา
9	วันที่ 23-24 มกราคม 2559	แพธนากร	13 คน	18,800.-บาท	ฮาลา-บาลา
10	วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2559	เรือ ป.ทรัพย์เจริญ	13 คน	18,200.-บาท	ฮาลา-บาลา
11	วันที่ 7-8 กุมภาพันธ์ 2559	เรือ ป.ทรัพย์เจริญ	13 คน	18,200.-บาท	ฮาลา-บาลา
12	วันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2559	เรือ ป.ทรัพย์เจริญ	11 คน	4,400.-บาท	ฮาลา-บาลา
13	วันที่ 19-20 กุมภาพันธ์ 2559	เรือ ป.ทรัพย์เจริญ	8 คน	-	ฮาลา-บาลา

สถานการณ์ท่องเที่ยวอื่นๆ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ท่องเที่ยวเบตง สนามบินเบตง คาดว่าเมื่อสนามบินเบตงเปิดนักท่องเที่ยวจะล้นเมือง ออกมาอัยเยอร์เวงผ่านมาทางชุมชนตาพะเยาสู่ฮาลา—บาลา แต่สิ่งที่กังวลคือความพร้อมของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวไม่ว่าการเป็นเจ้าบ้านที่ดีหรือสถานที่ส่วนมากจะยังไม่พร้อม สิ่งที่จะตามมาคือนักท่องเที่ยวจะรู้สึกเสียความรู้สึกกับการมาเยือนพื้นที่เหล่านี้ แต่โครงการต่อเนื่องตาพะเยา จำทำเรื่องการเป็นเจ้าบ้านที่ดีเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในอนาคต

ปัญหาและอุปสรรคจากการจัดการท่องเที่ยว

- ขยะ ที่มากับนักท่องเที่ยวปัจจุบันจัดการเก็บเอง โดยเจ้าของกิจการเป็นคนรับผิดชอบ
- ไม่มีการฝึกอบรมผู้ประกอบการด้านการให้บริการนักท่องเที่ยว เช่น คนขับเรือ ขับแพ และไกด์นำเที่ยว
- ภาษาไม่สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้
- สภาพพื้นที่ การขึ้นลงของภูเขื่อนทำให้มีตอม่อ อันตรายต่อแพและเรือ
- สภาพลม ต้องมีการกำหนดให้แน่นอนเพื่อจะได้ไม่ต้องเจอกับสภาพลม ที่ปากอ่าว
- ตอนนี้ก็จะเริ่มมีการพูดคุยกันใหม่เพราะจำนวนเรือและแพได้เพิ่มขึ้นกว่าเดิมยังอยู่ในขั้นเตรียมการ
- ธรรมชาติทั่วไปบางส่วนที่จะถูกทำลายไปโดยฝีมือของมนุษย์ เช่น พวกบุกรุกตัดไม้ทำลายป่า พวกหาไม้หอม พวกล่าสัตว์ป่าแต่ทางเจ้าหน้าที่ ต.ช.ด. ก็ได้ช่วยดูแลแต่ไม่ทั่วถึงด้วยข้อจำกัดเรื่องกำลังพล แต่ในส่วนของป่าฮาลา-บาลา ก็มีแค่ส่วนน้อย

กิจกรรมที่ 3 การจัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว

1) ชื่อกิจกรรม การจัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว

2) วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อสอบถามภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรอบเขื่อนบางลาง
- (2) เพื่อรวบรวมกิจกรรมโครงการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรอบเขื่อนบางลาง

3) วิธีดำเนินการ

- (1) ประชุมคณะนักวิจัยเพื่อวางแผนงานในการทำงาน
- (2) แบ่งงานในการประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม
- (3) เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมโดยการประสานงานทางโทรศัพท์ และการส่งหนังสือเชิญ

4) ผู้เข้าร่วมเดินทางสำรวจ ประกอบด้วย

- (1) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่หวาด
- (2) ปลัดอำเภอธารโต
- (3) สารวัตรสถานีตำรวจคอช้าง
- (4) ผู้แทนจากตำรวจตระเวนชายแดนที่ 445
- (5) แกนนำชุมชนจากหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 7
- (6) แกนนำชุมชนจากหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9
- (7) แกนนำชุมชนจากชุมชนเขื่อนบางลาง
- (8) ผู้แทนจากค่ายทหาร
- (9) แกนนำชุมชนในหมู่บ้านตาพะเยา

5) สถานที่ดำเนินการ

- ศาลาหมู่บ้านตาพะเยา ตำบลตาพะเยา อำเภอธารโต จังหวัดยะลา

6) ผลที่ได้จากการทำกิจกรรม

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่หวาดแจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า โครงการที่อบต. จะดำเนินการด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวประกอบด้วย

- การพัฒนาห้องน้ำและที่พัก ที่หมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 7
- การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำ ทำเป็นทางลัดบริเวณช่องแคบบาตา เพื่อไปเกาะหวด
- พัฒนาท่าเรือคอช้าง ท่าเรือบาตา ท่าเรือบ้านกะปอง และท่าเรือบ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 7

- ปัญหาที่พื้นที่ประสบอยู่ในปัจจุบันคือ ระดับน้ำขึ้นและน้ำลงไม่แน่นอน
- ปัญหาจัดทำเส้นทางน้ำและทางบกให้ชัดเจนที่ยังไม่ชัดเจน

ปลัดอำเภอธารโต ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า โครงการด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวที่อำเภอดำเนินการประสานงานในปัจจุบัน ประกอบด้วย

- กอมน. ส่วนหน้า ต้องการขยายถนนทางหลวงหมายเลข 410 ยะลา-เบตง
- พัฒนาระบบไฟฟ้าบนเกาะหวด ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมต่อกับแผ่นดินใหญ่
- พัฒนาสะพานลิงจากเกาะสองสู่เกาะหวด ประมาณ 300 เมตร
- เรืองต่อไม้ อุทยานแห่งชาติเขื่อนบางลางอนุญาตให้ตัดได้เฉพาะเส้นทางเดินเรือเท่านั้น

ผู้แทนจากกองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 445 แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ปัจจุบันตำรวจตระเวนชายแดนได้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวบริเวณเกาะหวด ซึ่งมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและมาเลเซียเดินทางมาท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องเกือบทุกวัน ต้องการให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในป่าฮาลา บาลา หรือในพื้นที่ใกล้เคียงมีบัตรนักท่องเที่ยว ในพื้นที่บ้านแหรได้เปิดกิจกรรมล่องแก่งลงไปเขื่อนบางลาง นอกจากนี้ยังมีโครงการที่หน่วยงานได้เข้าไปเกี่ยวข้องคือ การเลี้ยงกวางที่หมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9 เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับชุมชน เช่นเดียวกับผู้แทนสถานีตำรวจคอกช้าง ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ มีการจัดกิจกรรมงานวิวาทที่สะพานข้ามทะเลสาบเขื่อนบางลางในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2560 ที่จะมาถึง

ผู้แทนจากชุมชนทั้ง 3 ชุมชน คือ หมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 7 หมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9 และบ้านเขื่อนบางลาง ต้องการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน โดยเริ่มจากบ้านตาพะเยา เกาะหวด หน้าเขื่อนบางลาง บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 7 แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ ฝายหินโยกจุดชมทะเลหมอกยามเช้า เส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ ระยะทาง 1,100 เมตรของกรมป่าที่ได้พัฒนาเส้นทางไว้ สะพานเชือก น้ำตก ป่าฮาลา บาลา ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 445 และหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9 แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของหมู่บ้าน คือ พิพิธภัณฑ์ชุมชนเป็นแหล่งรวบรวมอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ภาพถ่ายทางประวัติศาสตร์ ตลอดจนอาวุธยุทโธปกรณ์ต่างๆ รวมถึงน้ำตกฮาลาเซะที่ตั้งอยู่ในป่าใกล้หมู่บ้าน สวนกวาง ซึ่งชุมชนนี้มีความพร้อมด้านที่พักที่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวได้ทั้งชาวไทยและต่างประเทศโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวจีนที่ชุมชนแห่งนี้เคยเป็นสมาชิกของพรรคคอมมิวนิสต์มาลายาในอดีต แต่ปัจจุบันทุกคนได้สัญชาติไทยแล้ว

กิจกรรมที่ 4 จัดประชุมเพื่อกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

2) วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อสอบถามแนวทางการรักษาความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ของหน่วยงาน
- (2) เพื่อรวบรวมกิจกรรมโครงการเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3) วิธีดำเนินการ

- (1) ประชุมคณะนักวิจัยเพื่อวางแผนงานในการทำงาน
- (2) แบ่งงานในการประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม
- (3) เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมโดยการประสานงานทางโทรศัพท์ และการส่งหนังสือเชิญ

4) ผู้เข้าร่วมเดินทางสำรวจ ประกอบด้วย

- (1) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่หวาด
- (2) ปลัดอำเภอธารโต
- (3) สารวัตรสถานีตำรวจคอช้าง
- (4) ผู้แทนจากตำรวจตระเวนชายแดนที่ 445
- (5) แกนนำชุมชนจากหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 7
- (6) แกนนำชุมชนจากหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9
- (7) แกนนำชุมชนจากชุมชนเขื่อนบางลาง
- (8) ผู้แทนจากค่ายทหาร
- (9) แกนนำชุมชนในหมู่บ้านตาพะเยา

5) สถานที่ดำเนินการ

- ศาลาหมู่บ้านตาพะเยา ตำบลตาพะเยา อำเภอธารโต จังหวัดยะลา

6) ผลที่ได้จากการทำกิจกรรม

ผู้แทนจากสถานีตำรวจตะเวนชายแดนที่ 445 แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า หน่วยงานได้จัดตั้งฐานบริเวณทางเข้าป่าฮาลา บาลา ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเขื่อนบางลางเป็นจำนวนมาก เห็นได้จากจำนวนแพและเรือที่เพิ่มขึ้น และแพบางลำมีการบริการคาราโอเกะบนเรือ ซึ่งทำให้ส่งเสียงดัง ในส่วนของป่าฮาลา บาลา มีสัตว์ป่านานาชนิดอาศัยอยู่ ซึ่งแพที่ส่งเสียงดังจะส่งเสียงรบกวนต่อสัตว์เหล่านั้น จึงไม่อยากให้แพเดินทางเข้าไปในพื้นที่ ซึ่งจะทำให้สัตว์ตกใจ และต้องการให้ผืนป่าแห่งนั้นเป็นป่าปิด

สารวัตรสถานีตำรวจคอกช้าง ได้เสนอมาตรการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวว่า ควรมีการจัดตั้งบก. ตร.ทท. ในพื้นที่ 3 จังหวัด จัดตั้งจุดตรวจบริเวณหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 7 และหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9 ในปัจจุบันยังไม่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะที่นิยมเดินทางมาล่องแพในเขื่อนบางลางต่อเนื่องไปจนถึงป่าฮาลา บาลา สร้างป้อมจุดบริการประชาชนที่ฐาน ตชด. 4432 เพื่อรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวที่เสนอให้แพและเรือที่ให้บริการนักท่องเที่ยวในเขื่อนบางลางปัจจุบันต้องจดทะเบียนให้ถูกต้องเพื่อความปลอดภัยเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวโดยให้ส่งรายชื่อนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวให้ตำรวจทราบ ซึ่งเรือและแพที่ให้บริการนักท่องเที่ยวในปัจจุบันส่วนใหญ่ยังไม่ได้จดทะเบียนถูกต้อง ซึ่งหากเกิดอุบัติเหตุไม่สามารถเอาผิดกับใครได้ นอกจากนี้ ได้แสวงหาแนวทางในการจัดสายตรวจทางน้ำเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว แต่ยังคงขาดอุปกรณ์เพื่อดำเนินการ

ตัวแทนกลุ่มชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวรอบเขื่อนบางลางบอกที่ประชุมว่า กลุ่มที่เข้ามาจัดการตอนนี้ยังไม่ชัดเจน ผู้ประกอบการชาวบ้านต้องเดินกันเอง มีบ้างก็แค่ส่วนเล็กน้อยที่คอยช่วยเหลือ เช่นฐานต.ช.ด. ที่ดูแลพิทักษ์ป่ามาภีไธย โครงการจุฬาภรณ์พัฒนา 7 ส่วนอื่นๆ ก็พอมีบ้างเช่น กรมการปกครอง อบต. สภ.แม่หวาด และบางส่วนก็ถูกย้ายออกไป เช่นหน่วยลาซุ ของต.ช.ด. แต่หลายหน่วยงานก็ไม่ได้มาจริงจัง ด้านการจัดการ

ท่องเที่ยวในพื้นที่ ตอนนี้ได้มีการพูดคุยกันบ้างแล้วเกี่ยวกับเรื่องขยะของเรือและแพแต่ละลำให้จัดการเก็บให้เรียบร้อยไม่ให้ลูกค้าทิ้งลงบนแม่น้ำยกเว้นพวกเศษอาหารเพื่อให้คงความเป็นธรรมชาติและอีกอย่างนักท่องเที่ยวที่ขึ้นไปเดินป่าห้ามทิ้งขยะ ชีดเขียนบริเวณต้นไม้หรือทำสัญลักษณ์ใดๆทั้งสิ้นเพื่อให้คงความเป็นธรรมชาติ อีกส่วนหนึ่งคือได้พูดคุยเรื่องการจัดการท่องเที่ยวโดยให้เรือ แพที่เข้าไปฮาลา-บาลา จอดพักที่เกาะทนายหมู่เพื่อให้ชาวบ้านรับนักท่องเที่ยวเข้าสู่ป่าฮาลา-บาลา เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชาวบ้านในพื้นที่และได้รักษาหวงแหนพื้นที่ของตนเอง เรื่องนี้อยู่ในขั้นพูดคุย

สรุปโครงการเรือไฟฟ้า ๑๖๐.๑๑๑-๑๑๑. ๐๑

ลำดับที่	ชื่อ	สกุล	วันเกิด	นายเขต	นายเขต
๑	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๒	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๓	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๔	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๕	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๖	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๗	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๘	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๙	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๑๐	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๑๑	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๑๒	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๑๓	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๑๔	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๑๕	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๑๖	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๑๗	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๑๘	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๑๙	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๒๐	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๒๑	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๒๒	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๒๓	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๒๔	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๒๕	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๒๖	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๒๗	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๒๘	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖
๒๙	นาย. พงษ์. พงษ์. พงษ์. พงษ์.	พ.ศ. ๒๕๒๕	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖	๑๕/๑๒/๖๖

093785344

กิจกรรมที่ 5 เชิญผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่วิจัย

1) ชื่อกิจกรรม เชิญผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่วิจัย

2) วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อสำรวจแหล่งท่องเที่ยวจากบ้านตาพะเยา หมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 7 และหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9 ร่วมกับผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว
- (2) เพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวจากตาพะเยาเชื่อมโยงกับหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 7 และหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9

3) วิธีดำเนินการ

- (1) ประชุมคณะนักวิจัยเพื่อวางแผนงานในการทำงาน
- (2) แบ่งงานในการประสานงานหน่วยงานเข้าร่วมสำรวจเส้นทางท่องเที่ยว
- (3) เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมสำรวจแหล่งท่องเที่ยวจากตาพะเยาเชื่อมโยงกับหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 7 และหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9

4) ผู้เข้าร่วมเดินทางสำรวจ ประกอบด้วย

- (1) กรรมการผู้จัดการ
- (2) ผู้แทนจากด่านตรวจคนเข้าเมืองเบตง
- (3) นักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซีย
- (4) ผู้แทนจากกรมป่าไม้
- (5) ยุวมัคคุเทศก์ของหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9
- (6) คณะนักวิจัย

5) สถานที่ดำเนินการ

- ชุมชนบ้านตาพะเยา หมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 7 และหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9 เส้นทางศึกษาธรรมชาติ น้ำตก ฮาลาเซ พิพิธภัณฑสถานบ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9 และสวนกวางบ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9

6) ผลที่ได้จากการทำกิจกรรม

การสำรวจทางเรือโดยเริ่มจากท่าเรือบ้านตาพะเยา ต.แม่หวาด อ.ธารโต เดินทางโดยเรือหางยาว ซึ่งบริษัทนำเที่ยวได้พิจารณาถึงความพร้อมของเรือและความจุของเรือ ในการเดินทางสำรวจทางเรือคณะได้แวะพัก

แหล่งบริเวณเกาะทวด ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำที่ใกล้กับชุมชนมากที่สุด เกาะแห่งนี้นักท่องเที่ยวสามารถสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์และชมวิวของทะเลสาบธารโตซึ่งเป็นพื้นที่เก็บน้ำของเขื่อนบางลาง ความพร้อมของเกาะมีห้องน้ำบริการนักท่องเที่ยวและเก้าอี้ให้นั่งพักผ่อนได้ การสำรวจได้ทำหลังจากที่มีน้ำในเขื่อนเพิ่มขึ้นแล้ว ทำให้การเดินทางจากท่าเรือขึ้นไปบริเวณศาลาทวดทำได้ง่ายมากขึ้น เกาะแห่งนี้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนประจำการที่ฐาน

	
ท่าเรือตาพะเยา	เกาะทวด
	
ทะเลสาบเขื่อนบางลาง	ขณะเดินทางสำรวจทางเรือ

คณะได้เดินทางออกจากเกาะทวดและเดินทางต่อไปหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 7 ซึ่งใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมงกับการเดินทางด้วยเรือหางยาว ระหว่างทางได้ผ่านบริเวณที่มองเห็นหน้าเขื่อนบางลาง เรือชาวบ้านที่สัญจรไปมา บ้านริมน้ำ รวมถึงสวนยางพาราและสวนผลไม้บริเวณสองฝั่งที่เป็นอ่างเก็บน้ำเขื่อนบางลาง และยังมีตอม่อที่โผล่พ้นน้ำขึ้นมา ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและคณะได้ถ่ายรูปความสวยงามของตอม่อดังกล่าวและวิวทิวทัศน์ของอ่างเก็บน้ำ ระหว่างทางหัวหน้าทีมวิจัยได้อธิบายความเป็นมาของเขื่อนบางลางพันธุ์ปลาที่อาศัยอยู่ในน้ำ รวมถึงการทำธุรกิจของผู้ประกอบการล่องแพและเรือนำเที่ยวในเขื่อนแห่งนี้

	
แฟรมน้ำ	ตอไม้โผล่พ้นผิวน้ำ
	
ท่าเรือบ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 7	แพบริการนักท่องเที่ยวในเขื่อนบางลาง

การสำรวจแหล่งท่องเที่ยวบริเวณหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 7 เริ่มจากเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ เส้นทางป่าฝน เขตร้อน ระยะทาง 1,150 เมตร ใช้เวลาเดินประมาณ 1 ชั่วโมง ระหว่างทางมีพันธุ์ไม้ในท้องถิ่น เช่น หลุมพอ สยาแดง ไข่ เฟิร์น เป็นต้น ระหว่างเส้นทางมีเนินขึ้นลงและมีขั้นบันไดที่ทำไว้เป็นบางช่วง แต่บันไดที่ทำด้วยไม้ผุพังบ้างบางช่วง นอกจากนี้ยังมีลำธารเล็กๆ ระหว่างเส้นทาง ศาลาจุดแวะพักบางหลังมีสภาพที่ไม่พร้อมใช้งาน และมีสะพานแขวนห้ามลำนารด้วย นอกจากเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติแล้ว หมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9 ยังมีจุดชมวิวกว้างที่ผาหินโยกที่สวยงาม แต่การเดินทางขึ้นผาหินโยกยังไม่มีการพัฒนาเส้นทางเดินที่เหมาะสม การเดินทางขึ้นจุดชมวิวดังกล่าวต้องเดินทางผ่านสวนยางของชาวบ้านที่เป็นเนินเขาชัน ทำให้เดินทางทำได้โดยยาก โดยเฉพาะในฤดูฝนที่มีทะเลหมอกสวยแต่ทางเดินขึ้นมีความลื่นยาก แหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ยังไม่มีการพัฒนาอะไร แต่มีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติสูง ในการขึ้นไปชมทะเลหมอกต้องตื่นประมาณ 05.00 น. และเดินทางจากที่พักบ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9 ระยะทางประมาณ 7 กิโลเมตร เดินทางด้วยรถกระบะและเดินทางไปจุดชมวิวกว้างใช้เวลาประมาณ 45 นาที

	
เส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ	พันธุ์ไม้ระหว่างเส้นทาง
	
ลำธารระหว่างเส้นทาง	ทีมสำรวจบนสะพานแขวน
	
จุดชมวิวกาหินโยก	ทีมสำรวจ

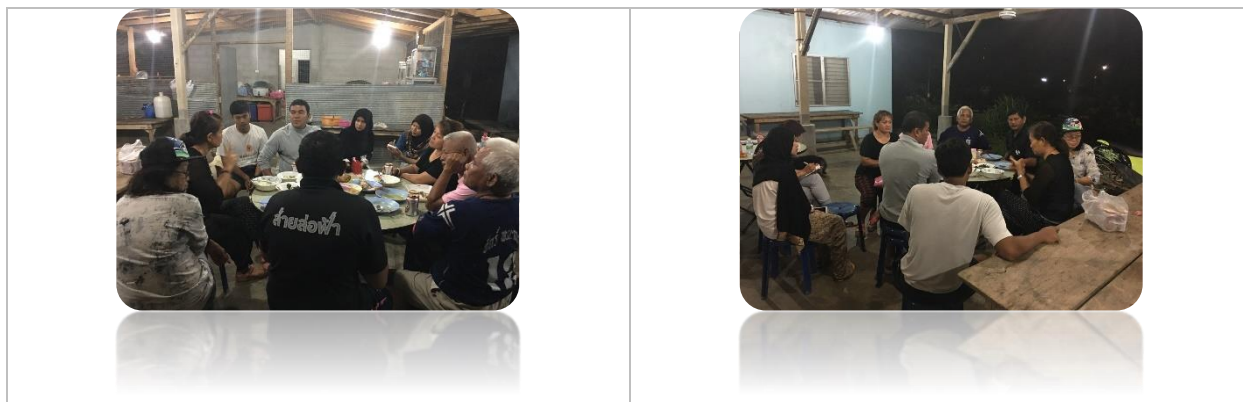
การสำรวจแหล่งท่องเที่ยวบ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9 มียูมัมคฤศ์ซึ่งเป็นเยาวชนในท้องถิ่นทำหน้าที่ไกด์นำเที่ยว จุดแรกที่เดินทางไปสำรวจคือน้ำตกฮาสาชะห์ ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากชุมชนไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ประมาณ 1.5 กิโลเมตรเป็นถนนคอนกรีตเพิ่งสร้างเสร็จประมาณ 2 ปีที่ผ่านมา น้ำตกฮาสาชะห์ เป็นน้ำตกชั้นเดียว

ที่ตกมาจากหน้าผาสูงประมาณ 100 เมตร มีน้ำตลอดทั้งปีที่ตั้งอยู่ในป่าที่เขียวขจี ในหมู่บ้านยังมีคอกกวางที่เพิ่งริเริ่มโครงการมีกวาง 3 ตัว ซึ่งกิจกรรมท่องเที่ยวคือการให้อาหารกวางที่มีอาหารสำเร็จรูปจำหน่าย ในหมู่บ้านยังมีพิพิธภัณฑ์ซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมวัสดุอุปกรณ์ ภาพถ่าย อาวุธยุทโธปกรณ์ที่เคยใช้ในระหว่างที่สมาชิกในชุมชนซึ่งเคยเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์มาลาโยมีความขัดแย้งทางการเมืองในอดีต คนที่ทำหน้าที่ในการบรรยายในพิพิธภัณฑ์ในอดีตเคยสู้รบและเคยใช้อุปกรณ์เหล่านี้มาก่อน ไม่เก็บค่าบริการแต่มีตู้ให้นักท่องเที่ยวได้บริจาค นอกจากนี้มีแหล่งท่องเที่ยวแล้วชุมชนยังให้บริการด้านที่พักที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ครั้งละประมาณ 50 คน ในรูปของรีสอร์ทชุมชน

	
บริเวณทางเข้าน้ำตกฮาลาเซห์	น้ำตกฮาลาเซห์
	
พิพิธภัณฑ์ชุมชน	ฟาร์มเลี้ยงกวาง

การพัฒนาโปรแกรมท่องเที่ยว หลังจากที่ได้สำรวจแหล่งท่องเที่ยวจากบ้านตาพะเยาแล้ว คณะนักวิจัยและผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว หจก. อัลนา ฮอลิเดย์ทัวร์ ยะลา ได้ประชุมร่วมกับตัวแทนชาวบ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9 และคณะนักวิจัยเพื่อพัฒนาโปรแกรมท่องเที่ยวร่วมกัน ซึ่งผู้ประกอบการแจ้งว่า ได้พัฒนาโปรแกรมท่องเที่ยวเพื่อเสนอขายเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดปัตตานีและยะลาโดยเริ่มจากอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาโดยเสนอโปรแกรมท่องเที่ยวบ้านทรายขาว อ.โคกโพธิ์ จ. ปัตตานี เชื่อมโยงกับ

เส้นทางศึกษาศาธรรมาติบ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 7 และบ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9 อ.ธารโต จ.ยะลา 5 วัน 4 คืน โดยให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกเดินทางมาด้วยรถ กลับด้วยเรือ เดินทางมาด้วยเรือกลับด้วยรถ หรือมาเรือกลับเรือ หรือมารถกลับด้วยรถก็ได้ ซึ่งสามารถสรุปโปรแกรมท่องเที่ยวที่ หจก. อัลนา ฮอลิเดย์ทัวร์ ยะลา ดังนี้

การหารื้อร่วมกันระหว่างชุมชน ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว และคณะนักวิจัยเพื่อพัฒนาโปรแกรมท่องเที่ยว

โปรแกรมท่องเที่ยวชุมชนบ้านทรายขาว อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี

และ เส้นทางศึกษาศาธรรมาติบ้านจุฬาภรณ์ 7 และบ้านจุฬาภรณ์ 9 อ.ธารโต จ.ยะลา (5วัน4คืน)

วันแรก

- 11.00 น. รับท่าน ณ จุดนัดหมายสนามบินหาดใหญ่/ในเมืองหาดใหญ่ จากนั้นออกเดินทางสู่จังหวัดปัตตานี
- 12.00 น. แวะรับประทานอาหารกลางวัน (มื้อ 1)
- 13.30 น. เดินทางสู่ชุมชนท่องเที่ยวบ้านทรายขาว ยินดีต้อนรับนักท่องเที่ยว ด้วยพวงดอกมะลิคล้องมือพร้อม
เสิร์ฟน้ำสมุนไพร เก็บสัมผัสอากาศที่โฮมสเตย์ จากนั้นนำท่านชมวัฒนธรรมท้องถิ่น ของชุมชนทรายขาว และชมวิถีชีวิตของชาวพุทธและมุสลิม

- 17.30 น. ทำกิจกรรม ประกอบอาหารพื้นบ้านร่วมกับชุมชน และรับประทานอาหารเย็น (มื้อ 2) ร่วมกัน จากนั้นนำท่านไปนั่งจิบชา ณ ชุมชนและพุดคุย เสวนาร่วมกับชุมชน และกลับสู่ที่พัก(โฮมสเตย์) พักผ่อนตามอัธยาศัย

วันที่สอง

- 07.00 น. รับประทานอาหารเช้า แบบพื้นบ้าน ณ ที่พักโฮมสเตย์ (มื้อ 3)
- 09.00 น. เทียวชม วัดทรายขาว ซึ่งเป็นสถานที่โดดเด่นของชุมชนชาวพุทธ ชมสถาปัตยกรรมอันงดงาม จากนั้นนำท่านเที่ยวชมมัสยิดนัจมุดดิน (มัสยิดควนลังกา) มัสยิด 300 ปี แห่งมิตรภาพ “พุทธ-มุสลิม” พร้อมฟังประวัติจากผู้นำศาสนา
- 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน ณ ชุมชน (มื้อ 4)
- 13.00 น. ทำกิจกรรม สาธิตการทอผ้าลายจวนตานี ณ กลุ่มทอผ้าลายจวนตานี จากนั้นนำท่านทำกิจกรรม และสาธิตการทำส้มแขกแปรรูป ณ กลุ่มส้มแขกแปรรูป
- 17.30 น. เดินทางสู่จุดชมวิวยะรังเกียบ ด้วยรถจี๊ปโบราณ จากนั้นจัดแคมป์ ทำอาหารปิ้งย่าง และรับประทานอาหารเย็น (มื้อ 5)ร่วมกัน (นอนเต็นท์)

วันที่สาม

- 05.30 น. ชมทะเลหมอกยามเช้า ชมพระอาทิตย์ขึ้น ณ จุดชมวิว
- ชมพระองค์ใหญ่ซึ่งมีความสูง 29.8 เมตร
 - ชมหินผาพญางู ปฏิมากรรมหินแกรนิตที่สูงใหญ่ไม่มีที่ใดเหมือน
- 07.00 น. เดินทางสู่ชุมชนโดยรถจี๊ปโบราณ รับประทานอาหารเช้า (มื้อ 6) ณ ชุมชนมุสลิม จากนั้นนำท่านเที่ยวชมสวนผลไม้ อาทิเช่น สวนทุเรียน(ต้นทุเรียนที่ใหญ่ที่สุด) ลองกอง เงาะ ฯลฯ และชมวิถีชีวิตของชาวสวน (ฤดูผลไม้จะมีช่วงเดือน กรกฎาคม-สิงหาคม)
- 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน ณ ชุมชน (มื้อ 7)

- 17.00 น. ร่วมทำกิจกรรมขนมพื้นบ้านและน้ำสมุนไพรกับชุมชน รับประทานอาหารเย็น (มื้อ 8)ร่วมกัน พุดคุยเสวนากับชาวชุมชนบ้านทรายขาว และพักผ่อนตามอัธยาศัย ณ โฮมสเตย์

วันที่สี่

- 07.00 น. รับประทานอาหารเช้า (มื้อ 9) ณ โฮมสเตย์ คูวิถีชีวิตการกสิกรรมของชุมชน จากนั้นเก็บสัมภาระเตรียมเดินทางสู่จังหวัดยะลา
- 11.00 น. เดินทางถึงท่าเรือตาพะเยา นั่งเรือเชื่อนบางกลางมุ่งหน้าสู่บ้านจุฬาภรณ์ 7
- 12.30 น. รับประทานอาหารกลางวัน (มื้อ 10) จากนั้นเดินทางสู่เส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติจุฬาภรณ์ 7 สะพานแขวน เล่นน้ำ (ระยะเวลาการเดินป่า 1 ชม.)
- 15.00 น. เดินทางสู่ หมู่บ้านจุฬาภรณ์ 9 เข้าสู่ที่พัก เก็บของสัมภาระให้เรียบร้อย
- 15.30 น. เดินทางสู่ น้ำตกอาลาชะห์ เพลิดเพลินกับการเล่นน้ำ และชมธรรมชาติที่สวยงาม ได้เวลาอันสมควรเดินทางกลับสู่ที่พัก ระหว่างทางแวะชมทิวทัศน์และให้อาหาร
- 17:00 น. กลับเข้าที่พัก เดินชมบริเวณโดยรอบตัวชุมชน
- 18.30 น. รับประทานอาหารเย็น (มื้อ 11) และพักผ่อนตามอัธยาศัย

วันที่ห้า

- 05:30 น. เดินทางสู่เขาหินโยก ชมทะเลหมอกและพระอาทิตย์ขึ้นยามเช้า (ณ จุฬาภรณ์ 7) โดยใช้เส้นทางศึกษาธรรมชาติ จากนั้นเดินทางกลับสู่ที่พัก
- 08.00 น. รับประทานอาหารเช้า (มื้อ 12) ณ ที่พัก เก็บสัมภาระให้เรียบร้อย
- 09.00 น. ชมพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์บ้านจุฬาภรณ์ 9 จากนั้นนั่งรถเดินทางกลับ โดยใช้เส้นทางจากบ้านจุฬาภรณ์ 9 ผ่านเขื่อนบางลาง แล้วเดินทางกลับสู่สนามบินหาดใหญ่
- 12:00 น. แวะรับประทานอาหาร (มื้อ 13) กลางวันระหว่างทาง จากนั้นเดินทางต่อ
- 17.30 น. เดินทางถึงสนามบินหาดใหญ่/เมืองหาดใหญ่ ส่งท่านเดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

ส่วนที่ 4 วิเคราะห์ผลที่ได้รับจากการทำกิจกรรม

(1) ข้อมูลที่ได้จากแต่ละกิจกรรมมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องหรือเชื่อมโยงกัน อย่างไรบ้าง

การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวจากชุมชนตาพะเยาสู่ป่าฮาลา-บาลา อำเภอรือเสาะ จังหวัดยะลา การเก็บข้อมูลเริ่มจากการจัดประชุมกลุ่มย่อยให้หน่วยงานที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบ หลังจากนั้นทีมวิจัยได้ลงไปสำรวจศักยภาพการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องโดยเริ่มจากชุมชนตาพะเยา เกาะหวด หมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 7 หมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9 และป่าฮาลา-บาลา ในด้านความสัมพันธ์และความเชื่อมโยง พบว่า มี 2 ปัจจัยหลักที่เกิดความสัมพันธ์คือ

1. ความสัมพันธ์ด้านพื้นที่ พื้นที่ทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันเนื่องจากเป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกันในการจัดทำโปรแกรมท่องเที่ยวจากตาพะเยาสู่ป่าฮาลา-บาลา

2. ความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้จากการจัดกิจกรรมมีความสัมพันธ์กันโดยกิจกรรมเริ่มจากการจัดประชุมเพื่อทำความเข้าใจที่มาของการจัดทำโครงการวิจัย โดยแจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละพื้นที่รับผิดชอบทราบ หลังจากนั้นคณะนักวิจัยได้เดินทางไปสำรวจศักยภาพการท่องเที่ยวซึ่งแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานที่ได้เข้าร่วมการประชุมรับฟังการชี้แจงวัตถุประสงค์มาก่อนแล้ว จึงได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี

(2) ข้อมูลที่ได้จากการทำกิจกรรมแต่ละครั้งตอบวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ อย่างไร

ข้อมูลที่ได้จากการจัดเก็บโดยการจัดเวทีประชุมเพื่อทำความเข้าใจที่มาของการจัดทำโครงการ และการลงพื้นที่เพื่อสำรวจศักยภาพการท่องเที่ยวซึ่งได้ดำเนินการทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการได้ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 โครงการอย่างชัดเจนในด้านของการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวจากชุมชนตาพะเยาสู่ป่าฮาลา-บาลา อำเภอรือเสาะ จังหวัดยะลา นอกจากนี้ข้อมูลบางส่วนเช่นการตั้งชมรมเรือหางยาวเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวเกาะหวด การจัดการท่องเที่ยวของกลุ่มแพบริเวณหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 7 และการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9 ได้ตอบวัตถุประสงค์โครงการในข้อที่ 2 การศึกษากลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจากชุมชนตาพะเยา สู่ป่าฮาลา-บาลา อำเภอรือเสาะ จังหวัดยะลา

ข้อมูลที่ได้จากการจัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกิจกรรมที่ 3 และ 4 ได้ตอบวัตถุประสงค์ที่ 2 การศึกษากลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจากชุมชนตาพะเยา สู่ป่าฮาลา-บาลา ทำให้ทราบถึงบทบาทของหน่วยงานต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และมาตรการในการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว และข้อมูลที่ได้ในกิจกรรมที่ 5 โดยการเชิญผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวสำรวจแหล่งท่องเที่ยวและนำไปสู่การพัฒนาโปรแกรมท่องเที่ยวร่วมกัน

(3) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เพื่อนำไปวางแผนกิจกรรมในช่วงต่อไป

ข้อมูลที่ได้จากการจัดประชุมกลุ่มย่อยองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวจากตาพะเยาสู่ป่าฮาลา-บาลา จะถูกนำไปวางแผนในการทำกิจกรรมครั้งต่อไปโดยเฉพาะ การพูดคุยหารือกับกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนบางลางซึ่งในปัจจุบันมีทั้งแพ เรือ เรือหางยาว เปิด ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่มีความประสงค์จะเดินทางท่องเที่ยว นอกจากนี้ข้อมูลศักยภาพด้านการท่องเที่ยวจะถูก นำไปเสนอเพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจากตาพะเยาสู่ป่าฮาลา-บาลา ได้ถูกนำมาใช้เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ของโครงการวิจัยในด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ร่วมกัน ซึ่งสิ่งที่ได้ค้นพบจากการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมทำให้ทราบว่า ชุมชนรอบเขื่อนบางลางได้สร้างเครือข่าย การท่องเที่ยวร่วมกันมาเป็นเวลานานโดยการส่งต่อนักท่องเที่ยวไปตามแหล่งท่องเที่ยวหลักรอบเขื่อนบางลาง และ มีการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการดูแลทรัพยากรที่ถูกนำมาใช้เพื่อการท่องเที่ยว เช่น เจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้ ตำรวจตระเวนชายแดน ตำรวจภูธร เป็นต้น

ส่วนที่ 5 บทเรียนที่ได้จากการทำวิจัย

(1) หลังจากการดำเนินงานวิจัยที่ทีมวิจัยและชาวบ้าน เกิดการเรียนรู้อะไรบ้าง เช่น เครื่องมือ / เทคนิค / วิธีการต่างๆ

สิ่งที่ทีมวิจัยได้เรียนรู้ประกอบด้วย วิธีการทำงานเป็นทีม การประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเชิญเข้าร่วมการประชุม แต่สิ่งที่ทีมวิจัยไม่เคยรู้มาก่อนและเพิ่งได้มาเรียนรู้ในครั้งนี้คือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลงานวิจัยในแต่ละประเภทซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะของพื้นที่ และการวิจัยที่แตกต่างกันออกไป ส่วนคนในชุมชน โดยเฉพาะผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงเช่น ผู้ประกอบการแพและเรือได้ตื่นตัวเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะด้านการปรับปรุงและพัฒนาแพและเรือของตนเองให้ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น

(2) กระบวนการวิจัยนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้างในชุมชน ความเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดเจนคือ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนบางลางไปจนถึงป่าฮาลา-บาลา มีความสนใจในการพูดคุยและหารือในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ ซึ่งเปิดให้บริการมาเป็นเวลานานแต่ยังขาดกฎ ระเบียบ กติกา และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(3) มีปัญหา อุปสรรค ที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัยหรือไม่ อย่างไร และปัญหานั้นสามารถแก้ไขได้หรือไม่ อย่างไร

ปัญหา อุปสรรค ที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ

(1) ปัญหาของพื้นที่วิจัย เนื่องจากมีสถานที่ที่กว้างเกินไปจึงเป็นอุปสรรคในการลงพื้นที่ในแต่ละครั้ง วิธีแก้ไขปัญหาคือการแบ่งพื้นที่ให้ทีมวิจัยช่วยกันรับชอบ ซึ่งทีมวิจัยได้กระจายตัวอยู่ตามสถานที่ต่างๆ ที่อยู่ในพื้นที่ศึกษา

(2) ปัญหาด้านการติดต่อสื่อสาร เนื่องจากพื้นที่วิจัยได้ตั้งอยู่ห่างไกลจากเขตเมือง พื้นที่ส่วนใหญ่ไม่มีสัญญาณโทรศัพท์ จึงทำให้เกิดปัญหาในการติดต่อประสานงาน แก้ไขด้วยการติดต่อผ่านทางจดหมายหรือฝากไปหนังสือหรือจดหมายไปกับคนที่รู้จัก

(3) ปัญหาของนักวิจัย เนื่องจากเป็นนักวิจัยรุ่นใหม่ จึงยังขาดองค์ความรู้ในด้านของเก็บประเด็นจากการประชุมหรือการพูดคุย การใช้เครื่องมือในการวิจัย การเขียนรายงานวิจัย การลำดับความสำคัญก่อนหลังของเนื้อหา อย่างไรก็ตาม การฝึกปฏิบัติและการสอบถามข้อมูลโดยตรงกับผู้ประสานงานแผนงานได้ช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้บางส่วน

(4) ด้านการมีส่วนร่วมของทีมวิจัยและชาวบ้านต่อกระบวนการวิจัย ที่ผ่านมาชาวบ้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งโดยตรงและโดยอ้อมได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการงานวิจัยต่อไปจะมีการสร้างความร่วมมือกับชุมชนโดยเริ่มต้น จากต้นทางคือหมู่บ้านตาพะเยา เมื่อนักท่องเที่ยวมาถึงจะนำเข้าที่ทำการ

หมู่บ้านเพื่อทราบความเป็นมาเป็นไปของชุมชนตาพะเยาโดยผู้สูงอายุในหมู่บ้านที่ทราบความเป็นมาเป็นไป ก่อนที่จะเดินทางลงเรือไปเกาะทวดในจุดท่องเที่ยวแต่ละแห่งตามความเหมาะสมโดยใช้ไกด์ในชุมชนส่วนหนึ่งก็เพื่อให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นทุกชุมชน

(5) ข้อคิดเห็น ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะ ต่องานวิจัย

ส่วนที่ 6 ภาคผนวก

เป็นส่วนเพิ่มเติมอื่นๆ ที่จะช่วยให้รายงานมีความสมบูรณ์มากขึ้น (ถ้ามี) เช่น รูปภาพ หรือแผนที่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย . 2554. แผนปฏิบัติการ เพื่อกำหนดสินค้าทางการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ.
2556. คู่มือจัดทำแผนตลาดการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ประจำปี 2556.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. 2552. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จัดพิมพ์โดย สถาบันพระปกเกล้า พิมพ์ที่ สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา [ออนไลน์] <http://kpi.ac.th/kpith/pdf> (1 มิถุนายน 2559)
- Dickman, S. 1997. Tourism: An introduction text. 3rd ed. Sydney: Hodder Headline.
- องค์การบริหารส่วนตำบลแม่หวาด. 2559. [ออนไลน์]. <http://www.maewad.go.th/history.php> (8 สิงหาคม 2559)
- สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 6 สาขาปัตตานี.2559. [ออนไลน์]
http://pattani.dnp.go.th/base/ap_banglang.html (16 กันยายน 2559)
- สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยาน สัตว์ป่า และพันธุ์พืช.2559. [ออนไลน์]
<http://web3.dnp.go.th/wildlifeweb/animConserveDepView.aspx?depId=12> (17 ตุลาคม 2559)
- สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 6 สาขาปัตตานี.2559. [ออนไลน์]
http://pattani.dnp.go.th/base/ap_hala.html (17 ตุลาคม 2559)
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2545). เอกสารการสอนชุดวิชาทรัพยากรการท่องเที่ยวของไทย. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.